Poradnik dla Polaków pracujących lub mieszkających w Wielkiej Brytanii

Najczęściej zadawane pytania

ZUS | ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

Poradnik dla Polaków pracujących lub mieszkających w Wielkiej Brytanii

Najczęściej zadawane pytania

Warszawa 2026

Zakład Ubezpieczeń Społecznych

Opracowanie merytoryczne
Departament Świadczeń i Ubezpieczeń Międzynarodowych
Departament Zasiłków
Departament Świadczeń dla Rodzin
Narodowy Fundusz Zdrowia
Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Opracowanie redakcyjne
Agnieszka Rusiecka

Redakcja językowa i korekta
Agnieszka Kostrowiecka, Alicja Bojko

Ilustracje na okładce
Depositphotos.com/Rawpixel

Wydawca
Zakład Ubezpieczeń Społecznych
Warszawa 2026

ISBN 978-83-68286-18-2

Skład: Poligrafia ZUS w Warszawie. Zam. 753/26

Spis treści

Ubezpieczenia społeczne – gdzie się ubezpieczyć 7
Delegowanie pracowników 7
Czasowe przeniesienie działalności gospodarczej do Wielkiej Brytanii (samodelegowanie) 9
Równoczesne wykonywanie pracy lub działalności gospodarczej w Polsce i w Wielkiej Brytanii 10

Emerytury i renty z Polski i z Wielkiej Brytanii 13
Informacje ogólne 13
Zasady składania wniosku o emeryturę lub rentę 14
Emerytura z ZUS 16
Renta z tytułu niezdolności do pracy z ZUS 21
Renta rodzinna z ZUS 24
Zasady dokumentowania okresów ubezpieczenia 25
Transfer świadczeń 28
Obowiązki emerytów i rencistów mieszkających za granicą 29

Zasiłki 31
Informacje ogólne 31
Świadczenia pieniężne z powodu choroby dla pracownika, który pracuje w państwie członkowskim UE lub EFTA lub w Wielkiej Brytanii 31
Ubezpieczenie chorobowe dla pracownika, który wyjedzie turystycznie lub czasowo do Wielkiej Brytanii 32
Zasiłek macierzyński 34
Zasiłek pogrzebowy 36

Świadczenia rodzinne 38
Informacje ogólne 38
Świadczenia rodzinne przysługujące, gdy osoba uprawniona i jej rodzina mieszkają w Wielkiej Brytanii, ale są obywatelami polskimi, a nie brytyjskimi 39
Świadczenia rodzinne przysługujące z więcej niż jednego państwa członkowskiego UE, EFTA lub z państwa członkowskiego UE, EFTA i z Wielkiej Brytanii 39
Świadczenia rodzinne przysługujące w sytuacji, gdy osoba uprawniona jest delegowana do pracy w Wielkiej Brytanii 40

Świadczenia zdrowotne na podstawie przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego 42
Zasady leczenia w innym państwie członkowskim UE, EFTA lub w Wielkiej Brytanii, jeżeli jesteś ubezpieczony lub uprawniony na mocy polskiego ustawodawstwa 42
Europejska karta ubezpieczenia zdrowotnego (EKUZ) 45
Prawo do świadczeń w przypadku zmiany miejsca zamieszkania 46
Leczenie skutków wypadku przy pracy lub choroby zawodowej 47
Leczenie planowane 47
Zasady leczenia w Polsce, jeżeli jesteś ubezpieczony w innym państwie członkowskim UE, EFTA lub w Wielkiej Brytanii 48

Świadczenia dla bezrobotnych 51

Wstęp

Oddajemy w Twoje ręce publikację na temat uprawnień do świadczeń z zabezpieczenia społecznego dla osób, które mieszkały lub pracowały zarówno w Polsce, jak i w Zjednoczonym Królestwie Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej (w publikacji używamy skrótowego określenia „Wielka Brytania").

O tym, jakie zagadnienia szczególnie interesują Polaków mieszkających lub pracujących za granicą, nasi eksperci dowiadują się najwięcej w trakcie Dni Poradnictwa. To wydarzenia, które ZUS regularnie organizuje we współpracy z polskimi placówkami dyplomatycznymi na całym świecie.

Państwa członkowskie Unii Europejskiej (UE) oraz Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) określamy w tej broszurze zbiorczo jako „państwa członkowskie UE/EFTA". Są to:

- państwa członkowskie UE: Austria, Belgia, Bułgaria, Chorwacja, Cypr, Czechy, Dania, Estonia, Finlandia, Francja, Grecja, Hiszpania, Holandia, Irlandia, Litwa, Luksemburg, Łotwa, Malta, Niemcy, Polska, Portugalia, Rumunia, Słowacja, Słowenia, Szwecja, Węgry, Włochy;
- państwa członkowskie EFTA: Islandia, Liechtenstein, Norwegia, Szwajcaria.

Od stycznia 2021 r. brytyjski rynek pracy nie jest już częścią wspólnego europejskiego rynku pracy. W związku z tym wszystkich pracujących tam obywateli państw członkowskich UE/EFTA – a więc i Polaków – obowiązują inne zasady korzystania ze świadczeń z zabezpieczenia społecznego.

W tej publikacji prezentujemy uprawnienia, które wynikają z przepisów unijnych oraz przepisów uchwalonych w związku z opuszczeniem Unii Europejskiej przez Wielką Brytanię. Dotyczą następujących świadczeń:

- emerytur,
- rent,
- zasiłków chorobowych, macierzyńskich i pogrzebowych,
- świadczeń dla rodzin,
- świadczeń przysługujących w przypadku bezrobocia,
- świadczeń z opieki zdrowotnej.

W kolejnych rozdziałach precyzujemy warunki, jakie musisz spełnić, żeby uzyskać te świadczenia. Z racji tego, że zagadnienia te są często bardzo skomplikowane, wybraliśmy przyjazną czytelnikowi formułę pytanie–odpowiedź. Ponieważ nie wszystkie potencjalnie sporne kwestie można było zaprezentować w taki sposób, części odpowiedzi towarzyszą przykłady konkretnych sytuacji życiowych. Każdy z nich przedstawia zgodne z obowiązującymi przepisami rozwiązanie opisanego problemu.

Ogólnie po 31 stycznia 2020 r. współpraca między państwami członkowskimi UE/EFTA a Wielką Brytanią przebiega na takich samych zasadach, jakie obowiązują we współpracy pomiędzy państwami członkowskimi UE/EFTA:

- zasada sumowania okresów ubezpieczenia, zatrudnienia, pracy na własny rachunek lub zamieszkania: jeżeli Twój okres ubezpieczenia w Wielkiej Brytanii jest za krótki, właściwa instytucja weźmie pod uwagę także wcześniejsze okresy ubezpieczenia uzyskane na terenie państw UE/EFTA;
- zasada transferu świadczeń przez instytucję właściwą do państwa zamieszkania: świadczenia są wypłacane w państwie, w którym jesteś ubezpieczony, ale u pracodawcy lub w instytucji wypłacającej świadczenie można złożyć wniosek o wypłatę tego świadczenia na rachunek bankowy w miejscu zamieszkania;
- zasada współpracy administracyjnej pomiędzy instytucjami zabezpieczenia społecznego (w tym w zakresie kontroli lekarskiej);
- zasada uznawania wystawionych za granicą zaświadczeń lekarskich;
- zasada zrównania zdarzeń i okoliczności, które wystąpiły na terenie UE/EFTA i Wielkiej Brytanii;
- zasada równego traktowania;
- zasada jednolitego ustawodawstwa.

W poradniku prezentujemy ogólne przepisy i zasady dotyczące uprawnień do świadczeń przysługujących osobom, które przemieszczają się między Polską a Wielką Brytanią. Nie wyczerpuje on jednak wszystkich kwestii merytorycznych. Dlatego zachęcamy do kontaktu z odpowiednimi instytucjami, które udzielą odpowiedzi na bardziej szczegółowe pytania.

Zespół redakcyjny
Wydział Współpracy Międzynarodowej
Gabinet Prezesa ZUS

Ubezpieczenia społeczne – gdzie się ubezpieczyć

Gdzie powinienem być ubezpieczony, jeśli pracuję lub prowadzę działalność gospodarczą w Wielkiej Brytanii?
Jeśli pracujesz lub prowadzisz działalność gospodarczą w Wielkiej Brytanii, powinieneś zostać zgłoszony do ubezpieczeń społecznych na warunkach i zasadach wynikających z przepisów brytyjskich. Od tej zasady są następujące wyjątki:

- zostałeś wysłany do Wielkiej Brytanii przez firmę z siedzibą w Polsce (delegowanie),
- czasowo przeniosłeś działalność gospodarczą z Polski do Wielkiej Brytanii (samodelegowanie),
- równocześnie pracujesz w Polsce i w Wielkiej Brytanii,
- równocześnie prowadzisz działalność gospodarczą w Polsce i w Wielkiej Brytanii,
- równocześnie pracujesz i prowadzisz działalność gospodarczą w Polsce i w Wielkiej Brytanii.

Nie możesz być równocześnie ubezpieczony w Polsce i w Wielkiej Brytanii z tytułu tej samej pracy lub działalności gospodarczej.

Delegowanie pracowników

Na czym polega delegowanie pracownika do pracy w Wielkiej Brytanii?
Delegowanie to wysłanie pracownika do pracy w Wielkiej Brytanii na okres najwyżej 24 miesięcy.

Nie możesz zostać delegowany do pracy w Wielkiej Brytanii, aby zastąpić innego wysłanego tam pracownika.

Jeśli zostałeś delegowany do pracy w Wielkiej Brytanii, powinieneś zostać zgłoszony do ubezpieczeń społecznych w Polsce. Po upływie 24 miesięcy delegowania powinieneś zostać zgłoszony do ubezpieczenia brytyjskiego, jeśli kontynuujesz tę samą pracę w Wielkiej Brytanii.

Przykład
Pan Michał pracuje dla polskiego pracodawcy. Firma deleguje go do pracy w Wielkiej Brytanii. Pan Michał jest ubezpieczony w Polsce – kraju zatrudnienia. Po wysłaniu do pracy w Wielkiej Brytanii przez 24 miesiące nadal będzie ubezpieczony w Polsce.

Jakie obowiązki ma pracodawca, który deleguje pracownika do Wielkiej Brytanii?
Jeśli zostałeś delegowany, Twój pracodawca powinien wystąpić do ZUS z wnioskiem o wydanie zaświadczenia A1. Potwierdza ono, że podlegasz

polskim przepisom ubezpieczeniowym i jesteś wyłączony z ubezpieczenia brytyjskiego na czas delegowania. Dzięki temu składki na ubezpieczenia społeczne będą za Ciebie opłacane w Polsce.

W miarę możliwości pracodawca powinien wystąpić o zaświadczenie A1 przed rozpoczęciem delegowania.

Jakie warunki musi spełnić pracodawca, aby delegować pracownika do pracy w Wielkiej Brytanii?
Pracodawca powinien prowadzić znaczną część działalności w Polsce. Dotyczy to okresu zarówno przed delegowaniem pracownika, jak i w czasie jego pracy za granicą.

Przez cały okres delegowania musi istnieć bezpośredni związek pomiędzy Tobą a Twoim polskim pracodawcą. O bezpośrednim związku można mówić, jeżeli:
- zostałeś zrekrutowany przez pracodawcę delegującego,
- jesteście z pracodawcą delegującym związani umową obowiązującą przez cały okres delegowania,
- wyłącznie Ty i pracodawca delegujący macie prawo wypowiedzieć umowę,
- pracodawca delegujący określa charakter Twojej pracy, wypłaca Ci wynagrodzenie i zachowuje prawo stosowania wobec Ciebie środków dyscyplinarnych.

Jak ustalić, czy pracodawca prowadzi w Polsce „znaczną część działalności"?
Aby pracodawca został uznany za prowadzącego znaczną część działalności w Polsce, powinien spełnić następujące warunki:
- zarejestrowana siedziba i administracja firmy są w Polsce,
- przeważająca liczba pracowników administracyjnych świadczy pracę w Polsce,
- pracownicy delegowani są rekrutowani w Polsce,
- w Polsce zawierana jest większość umów z klientami,
- do umów zawartych z klientami stosuje się polskie prawo,
- przeważająca liczba umów jest wykonywana w Polsce,
- firma osiąga w Polsce co najmniej 25% obrotów.

Jakie warunki powinienem spełnić jako pracownik, aby pracodawca mógł mnie delegować do Wielkiej Brytanii?
Aby pracodawca mógł delegować Cię do pracy za granicą, powinieneś być zgłoszony do polskiego ubezpieczenia przez co najmniej miesiąc przed rozpoczęciem delegowania. Jeśli ten warunek nie będzie spełniony, pracodawca powinien zgłosić Cię do ubezpieczeń społecznych w Wielkiej Brytanii.

Czy w ramach delegowania pracodawca może wysłać mnie jako pracownika do Wielkiej Brytanii, żebym zastąpił innego pracownika delegowanego wcześniej do tego państwa?
Nie, w ramach delegowania nie można zastąpić jednego delegowanego pracownika innym delegowanym pracownikiem. Jako drugi pracownik

powinieneś zostać zgłoszony do ubezpieczeń społecznych w Wielkiej Brytanii.

Czasowe przeniesienie działalności gospodarczej do Wielkiej Brytanii (samodelegowanie)

Czy mogę czasowo prowadzić w Wielkiej Brytanii działalność gospodarczą, którą wcześniej prowadziłem w Polsce?
Tak, jeśli prowadzisz działalność gospodarczą, możesz ją czasowo przenieść do Wielkiej Brytanii. Będziesz wtedy nadal ubezpieczony w Polsce, jednak nie może to trwać dłużej niż 24 miesiące. Jeżeli nadal prowadzisz tę samą działalność po upływie tego okresu, powinieneś się ubezpieczyć w Wielkiej Brytanii.

Czy mogę przenieść działalność gospodarczą do Wielkiej Brytanii na okres dłuższy niż 24 miesiące?
Jeśli przeniosłeś działalność przed 1 stycznia 2021 r. i instytucja brytyjska się na to zgodzi, okres podlegania polskiemu ubezpieczeniu z tytułu czasowego przeniesienia działalności do Wielkiej Brytanii może zostać przedłużony powyżej 24 miesięcy. Po tej dacie przedłużenie nie jest możliwe.

Jakie warunki muszę spełniać, aby móc czasowo przenieść działalność gospodarczą do Wielkiej Brytanii?
Aby móc czasowo przenieść działalność, musisz prowadzić ją w Polsce przez co najmniej 2 miesiące bezpośrednio przed przeniesieniem do Wielkiej Brytanii.

Działalność, którą wykonujesz w Wielkiej Brytanii, musi być podobna do dotychczasowej działalności wykonywanej w Polsce. Za podobną pracę jest uważana praca w tym samym sektorze.

Jakie dokumenty są wymagane, abym mógł czasowo (w ramach samodelegowania) przenieść działalność gospodarczą do Wielkiej Brytanii?
Jeśli prowadzisz działalność gospodarczą i chcesz czasowo przenieść ją do Wielkiej Brytanii, złóż do ZUS wniosek o zaświadczenie A1. Będzie ono potwierdzać, że podlegasz polskim przepisom o ubezpieczeniach społecznych w okresie czasowego prowadzenia działalności w Wielkiej Brytanii.

Przykład
Pani Maja od pół roku prowadzi działalność gospodarczą w Polsce. Polega ona na tworzeniu oprogramowania. Pani Maja chciałaby czasowo przenieść swoją działalność do Wielkiej Brytanii, aby mieć łatwiejszy kontakt ze zleceniodawcami brytyjskimi. Powinna wystąpić do ZUS o zaświadczenie A1. Potwierdzi ono, że pani Maja podlega polskiemu ubezpieczeniu na czas przeniesienia działalności z Polski do Wielkiej Brytanii przez maksymalnie 24 miesiące.

Równoczesne wykonywanie pracy lub działalności gospodarczej w Polsce i w Wielkiej Brytanii

Kiedy praca jest traktowana jako wykonywana równocześnie w Polsce i w Wielkiej Brytanii?
Praca jest uważana za wykonywaną równocześnie, jeśli w Polsce i w Wielkiej Brytanii wykonujesz w tym samym czasie:

- jedną pracę lub kilka odrębnych prac,
- pracę lub prace na rzecz tego samego pracodawcy lub różnych pracodawców (dotyczy to również sytuacji, gdy praca wykonywana jest w innych państwach członkowskich UE),
- pracę lub prace na podstawie tej samej umowy lub różnych umów o pracę.

Gdzie będę ubezpieczony, jeśli pracuję równocześnie w Polsce i w Wielkiej Brytanii?
Jeśli pracujesz równocześnie w Polsce i w Wielkiej Brytanii, Twój pracodawca powinien Cię zgłosić do ubezpieczenia w tym państwie, w którym mieszkasz i wykonujesz znaczną część pracy.

Przykład
Pan Krzysztof mieszka na stałe w Polsce. Jest zatrudniony przez pracodawcę, który ma siedzibę w Wielkiej Brytanii. Większość pracy pan Krzysztof wykonuje w Polsce w formie zdalnej, jednak kilka razy w miesiącu wyjeżdża do siedziby firmy w Wielkiej Brytanii. W tym przypadku pan Krzysztof powinien zwrócić się do ZUS (czyli instytucji miejsca zamieszkania), aby wystawił mu zaświadczenie A1 potwierdzające, że podlega ubezpieczeniom społecznym w Polsce.

Jak ustalić, w którym państwie wykonuję znaczną część pracy?
Aby określić, w którym kraju wykonywana jest znaczna część pracy, należy ustalić, jaka część czasu pracy lub wynagrodzenia przypada na każdy z tych krajów. Jeśli na państwo zamieszkania przypada co najmniej 25% Twojego czasu pracy lub uzyskujesz w tym państwie co najmniej 25% Twojego wynagrodzenia, to oznacza, że znaczną część pracy wykonujesz w tym państwie.

Gdzie będę ubezpieczony, jeśli nie wykonuję znacznej części pracy w państwie zamieszkania?
W tej sytuacji jest kilka możliwości wyboru państwa, w którym będziesz podlegać ubezpieczeniom:

- jeżeli jesteś zatrudniony przez jednego lub więcej pracodawców, których siedziby znajdują się w tym samym państwie, to powinieneś być ubezpieczony w państwie, w którym znajduje się siedziba Twojego pracodawcy;
- jeżeli jesteś zatrudniony przez co najmniej dwóch pracodawców, których siedziby znajdują się w Polsce i Wielkiej Brytanii, to powinieneś być

ubezpieczony w państwie, w którym znajduje się siedziba pracodawcy z innego państwa niż państwo Twojego miejsca zamieszkania;
- jeżeli jesteś zatrudniony przez co najmniej dwóch pracodawców i co najmniej dwa z tych podmiotów mają siedzibę lub miejsce wykonywania działalności w różnych państwach innych niż państwo Twojego miejsca zamieszkania, to powinieneś być ubezpieczony w państwie zamieszkania.

Przykład
Pani Monika mieszka na stałe w Wielkiej Brytanii. Jest zatrudniona w Glasgow przez pracodawcę, który ma siedzibę w Wielkiej Brytanii. Równocześnie pracuje w Krakowie dla firmy, która ma siedzibę w Polsce. Znaczną część pracy wykonuje w Polsce. W tym przypadku pani Monika powinna zwrócić się do instytucji brytyjskiej (instytucja miejsca zamieszkania), która wystawi zaświadczenie A1 potwierdzające, że podlega ona ubezpieczeniu w Polsce.

Przepisy którego państwa mnie obowiązują, jeśli prowadzę działalność gospodarczą w Polsce oraz w Wielkiej Brytanii?
Jeśli wykonujesz pracę na własny rachunek w Polsce oraz w Wielkiej Brytanii, to obowiązują Cię przepisy tego państwa, w którym mieszkasz, o ile wykonujesz w nim znaczną część swojej działalności.

Jeśli nie wykonujesz znacznej części działalności w państwie, w którym mieszkasz, to obowiązują Cię przepisy z zakresu zabezpieczenia społecznego państwa, w którym znajduje się centrum zainteresowania dla tej działalności. Przez centrum zainteresowania działalności rozumie się miejsce, w którym znajduje się jej stałe miejsce prowadzenia, pod uwagę bierze się także jej zwyczajowy charakter lub okres trwania działalności oraz liczbę świadczonych usług.

Jeśli jednocześnie pracuję w Wielkiej Brytanii i prowadzę działalność gospodarczą w Polsce, to które przepisy mnie obowiązują?
Zarówno z tytułu pracy, jak i z tytułu działalności obowiązują Cię przepisy Wielkiej Brytanii, czyli państwa, w którym jesteś zatrudniony.

Przykład
Pan Mikołaj prowadzi działalność gospodarczą w Wielkiej Brytanii. Jednocześnie jest zatrudniony na umowę o pracę w Polsce. Mieszka w Polsce. W takiej sytuacji pan Mikołaj powinien zwrócić się do ZUS o wystawienie zaświadczenia A1. Potwierdzi ono, że pan Mikołaj podlega polskim ubezpieczeniom zarówno z tytułu umowy o pracę, jak i z tytułu działalności gospodarczej.

Jeśli jednocześnie pracuję w Polsce i prowadzę działalność gospodarczą w Wielkiej Brytanii, to które przepisy mnie obowiązują?
Zarówno z tytułu pracy, jak i z tytułu działalności obowiązują Cię polskie przepisy, bo jest to państwo, w którym jesteś zatrudniony.

Jakich obowiązków powinienem dopełnić, jeżeli równocześnie pracuję lub prowadzę działalność gospodarczą w Polsce i w Wielkiej Brytanii?
Pracodawca lub osoba prowadząca działalność powinna zwrócić się do instytucji państwa, w którym mieszka, o wystawienie zaświadczenia A1. Zaświadczenie to będzie potwierdzać, w którym państwie powinieneś zostać zgłoszony do ubezpieczeń.

Ważne!
Wszystkie składki na ubezpieczenia społeczne za dany okres płacisz tylko w jednym państwie – w tym, w którym jesteś ubezpieczony. Zwróć się do instytucji ubezpieczenia społecznego w kraju, w którym mieszkasz, aby ustaliła, w którym kraju powinieneś być ubezpieczony.

Podstawa prawna

- Ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2025 r. poz. 350, z późn. zm.): art. 6, art. 13.
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE L 166 z 30 kwietnia 2004 r., s. 1, z późn. zm.): tytuł II, art. 11–16.
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczące wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE L 284 z 30 października 2009 r., s. 1, z późn. zm.): rozdział III, art. 11; tytuł II, art. 14, art. 16.
- Umowa o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej i Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej (Dz. Urz. UE C 384 I z 12 listopada 2019 r., s. 1).
- Umowa o handlu i współpracy między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej, z jednej strony, a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, z drugiej strony (Dz. Urz. UE L 149 z 30 kwietnia 2021 r., s. 10).

Źródła

- Decyzja nr A2 Komisji Administracyjnej ds. Koordynacji Systemów Zabezpieczenia Społecznego z dnia 12 czerwca 2009 r. dotycząca wykładni art. 12 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 w sprawie ustawodawstwa mającego zastosowanie do pracowników delegowanych i osób wykonujących pracę na własny rachunek, tymczasowo pracujących poza państwem właściwym (Dz. Urz. UE C 106 z 24 kwietnia 2010 r., s. 5).
- Praktyczny poradnik. Ustawodawstwo mające zastosowanie w Unii Europejskiej (UE), Europejskim Obszarze Gospodarczym i Szwajcarii, opracowany przez Komisję Administracyjną ds. Koordynacji Systemów Zabezpieczenia Społecznego (PDF, 4170 kB, dostęp: 5 czerwca 2026 r.).

Emerytury i renty z Polski i z Wielkiej Brytanii

Informacje ogólne

Czy jeżeli pracowałem w Polsce i w Wielkiej Brytanii, to otrzymam odrębne świadczenia z każdego z tych państw, czy jedno świadczenie za wszystkie okresy pracy?
Jeżeli pracowałeś w Polsce i w Wielkiej Brytanii, możesz otrzymywać odrębne świadczenia emerytalne lub rentowe z każdego z tych państw. Każde z nich samodzielnie decyduje o warunkach, które należy spełnić, aby otrzymać świadczenie.

Przykład
Pan Olaf pracował w Polsce i w Wielkiej Brytanii. Może otrzymywać odrębną emeryturę z każdego z tych 2 państw, o ile spełni warunki przewidziane w polskich i brytyjskich przepisach.

Ile będzie wynosić emerytura lub renta z poszczególnych państw?
Każda instytucja ubezpieczeniowa wyliczy Ci emeryturę lub rentę zgodnie z przepisami swojego państwa. Jeśli spełnisz warunki, otrzymasz świadczenie za czas Twojego okresu ubezpieczenia w tym państwie.

Przykład
Pani Ewa pracowała 20 lat w Polsce, a następnie 15 lat w Wielkiej Brytanii. Teraz złożyła wniosek o emeryturę. Otrzyma dwie osobne emerytury – jedną z Polski, a drugą z Wielkiej Brytanii. Każde z tych 2 państw wypłaci pani Ewie emeryturę za swoje okresy ubezpieczenia: Polska – za 20 lat, a Wielka Brytania – za 15 lat.

Czy jeżeli pracowałem w Polsce, w Wielkiej Brytanii oraz w innym państwie członkowskim UE/EFTA, to otrzymam świadczenia z każdego z tych państw?
Jeżeli pracowałeś w Polsce, w Wielkiej Brytanii oraz w innym państwie członkowskim UE/EFTA, możesz otrzymywać odrębne świadczenia emerytalne lub rentowe z każdego z tych państw. Aby zostały Ci one przyznane, musisz spełnić warunki ustalone w danym państwie. Każde z tych państw samodzielnie decyduje o warunkach, które należy spełnić, aby otrzymać świadczenie.

Przykład
Pan Marek pracował w Polsce, w Wielkiej Brytanii i w Niemczech. Może otrzymywać odrębną emeryturę z każdego z tych 3 państw, o ile spełni warunki przewidziane w polskich, brytyjskich i niemieckich przepisach.

Kiedy mogę otrzymać emeryturę lub rentę?
Emeryturę lub rentę możesz otrzymać wówczas, gdy spełnisz warunki określone w przepisach państwa, w którym byłeś zatrudniony. Polska i Wielka Brytania mają odrębne systemy ubezpieczenia emerytalnego i rentowego. Każde państwo ustala własne warunki, które trzeba spełnić, żeby otrzymać świadczenie, np. wiek emerytalny i minimalny okres ubezpieczenia.

Jeżeli nie masz wymaganego okresu ubezpieczenia w Polsce, to polska instytucja ubezpieczeniowa uwzględni Twoje okresy ubezpieczenia w Wielkiej Brytanii.

Czy pobieranie emerytury lub renty z Wielkiej Brytanii może wpłynąć na wysokość mojej emerytury lub renty w Polsce?
Jeżeli otrzymujesz emeryturę lub rentę z ZUS, to emerytura lub renta, którą dostajesz z Wielkiej Brytanii, nie ma wpływu na wysokość polskiego świadczenia.

Ważne!
Wpływ na wysokość tzw. renty wdowiej, czyli renty rodzinnej wypłacanej łącznie z innym polskim świadczeniem, może mieć zagraniczna emerytura lub renta pobierana z państwa, z którym Polski nie łączy dwustronna umowa o zabezpieczeniu społecznym, albo z państwa, z którym Polskę łączy taka umowa (czyli z państwa innego niż państwo członkowskie UE/EFTA/Wielka Brytania). Szczegóły znajdziesz na www.zus.pl. Możesz też skonsultować się z naszymi pracownikami na infolinii, w placówce lub w ramach e-wizyty.

Czy pobieranie emerytury lub renty z Polski może wpłynąć na wysokość mojej emerytury lub renty w Wielkiej Brytanii?
Wielka Brytania ma swoje wewnętrzne zasady wyliczania emerytur i rent. Zasady te mogą uzależniać wysokość przyznanej emerytury lub renty od innych dochodów, np. od świadczenia, które otrzymujesz z innego państwa.

Jeżeli otrzymujesz emeryturę lub rentę z Polski, sprawdź w brytyjskiej instytucji ubezpieczeniowej, czy polskie świadczenie ma wpływ na zasady wypłaty brytyjskiego świadczenia.

Zasady składania wniosku o emeryturę lub rentę

Kiedy mogę złożyć wniosek o emeryturę, jeżeli pracowałem w Polsce i w Wielkiej Brytanii?
Wniosek o emeryturę możesz złożyć po osiągnięciu wieku emerytalnego: w Polsce wynosi on 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn, a w Wielkiej Brytanii – 67 lat.

Przykład
Pan Robert pracował w Polsce i w Wielkiej Brytanii. Osiągnął już polski wiek emerytalny (65 lat), a brytyjskiego (67 lat) jeszcze nie. Pan Robert może złożyć

wniosek o polską emeryturę. O emeryturę z Wielkiej Brytanii będzie mógł się ubiegać dopiero wówczas, gdy osiągnie brytyjski wiek emerytalny.

Czy muszę przyjechać do Polski, aby złożyć wniosek o emeryturę lub rentę, jeżeli mieszkam w Wielkiej Brytanii?
Nie, jeżeli mieszkasz w Wielkiej Brytanii, nie musisz przyjeżdżać do Polski. Wniosek o polską emeryturę lub rentę złóż w brytyjskiej instytucji ubezpieczeniowej. Jeśli masz polskie i brytyjskie okresy ubezpieczenia, możesz złożyć jeden wniosek o świadczenia z obu państw w brytyjskiej instytucji ubezpieczeniowej. Wniosek musisz złożyć na brytyjskim formularzu.

Jeżeli pracowałeś w Polsce i w Wielkiej Brytanii, do wniosku dołącz dokumenty potrzebne do przyznania emerytury lub renty w obu tych państwach. We wniosku podaj informacje o zatrudnieniu, bezrobociu, wychowywaniu dzieci i innych okresach ubezpieczenia w Polsce i w Wielkiej Brytanii.

Gdy wniosek o polską emeryturę lub rentę złożysz w brytyjskiej instytucji ubezpieczeniowej, instytucja ta przekaże go do ZUS. Jeżeli wniosek o brytyjską emeryturę lub rentę złożysz w ZUS, to ZUS przekaże ten wniosek do brytyjskiej instytucji ubezpieczeniowej.

Ważne!
Data złożenia wniosku w brytyjskiej instytucji ubezpieczeniowej jest wiążąca dla ZUS, a data złożenia wniosku w ZUS jest wiążąca dla brytyjskiej instytucji ubezpieczeniowej. Nie ma znaczenia, kiedy dana instytucja przekazała wniosek do drugiej.

Przykład
Pan Bartłomiej pracował w Polsce i w Wielkiej Brytanii. Obecnie mieszka w Wielkiej Brytanii i osiągnął brytyjski wiek emerytalny. Pan Bartłomiej powinien złożyć wniosek o emeryturę w brytyjskiej instytucji emerytalnej, na obowiązującym tam formularzu. Wniosek powinien zawierać informacje o okresach pracy, zamieszkania, wychowywania dzieci itp. w Polsce i w Wielkiej Brytanii. Instytucja brytyjska przekaże wniosek do ZUS, a następnie rozpatrzą go obie instytucje.

Czy mogę złożyć wniosek o brytyjską emeryturę w Polsce?
Tak, jeśli mieszkasz w Polsce, możesz złożyć wniosek o brytyjską emeryturę na polskim formularzu, a ZUS przekaże go do instytucji brytyjskiej. Wniosek możesz złożyć:

- w naszej placówce (najlepiej tej obsługującej państwo, w którym ostatnio pracowałeś; na stronie www.zus.pl znajdziesz wykaz oddziałów ZUS realizujących umowy międzynarodowe);
- przez eZUS – na stronie https://www.zus.pl/ezus/logowanie; wniosek o emeryturę ma symbol EMP, a wniosek o rentę ERN; do tych wniosków powinieneś dołączyć załączniki wymienione w tych

formularzach, np. formularz EMZ albo ERZ; dowody potwierdzające okresy ubezpieczenia musisz dostarczyć w formie papierowej osobiście, przez pełnomocnika lub pocztą/kurierem; aby złożyć wniosek elektronicznie, musisz mieć:
— konto na eZUS,
— profil zaufany lub bezpieczny podpis elektroniczny.

Kiedy mogę złożyć wniosek o emeryturę?
Wniosek o emeryturę możesz złożyć na kilka miesięcy przed osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego, który obowiązuje w danym państwie:
- w Polsce – 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn,
- w Wielkiej Brytanii – 67 lat.

Pamiętaj, że ZUS zacznie wypłacać emeryturę od miesiąca, w którym osiągniesz wiek emerytalny, i najwcześniej od miesiąca, w którym złożysz wniosek.

Przykład
Pani Agnieszka, która mieszka w Wielkiej Brytanii, za 3 miesiące skończy 60 lat i chce złożyć wniosek o emeryturę. Powinna go złożyć w instytucji brytyjskiej, która przekaże wniosek do ZUS. Wypłacanie świadczenia rozpoczniemy w miesiącu, w którym pani Agnieszka osiągnie wiek emerytalny.

Przykład
Pan Jacek, który mieszka w Wielkiej Brytanii, 3 miesiące temu skończył 65 lat i chce złożyć wniosek o emeryturę. Powinien go złożyć w instytucji brytyjskiej. Instytucja brytyjska przekaże wniosek do ZUS. Rozpoczniemy wypłacanie emerytury od miesiąca, w którym pan Jacek złożył wniosek. Nie wypłacimy emerytury za 3 miesiące przed złożeniem wniosku, mimo że pan Jacek był już w wieku emerytalnym.

Emerytura z ZUS

Jakie warunki muszę spełnić, aby otrzymać emeryturę z ZUS?
Warunki, które musisz spełnić, aby otrzymać emeryturę z ZUS, zależą od Twojej daty urodzenia.

Jeśli urodziłeś się przed 1 stycznia 1949 r., przyznamy Ci emeryturę na tzw. starych zasadach, a jeżeli urodziłeś się po 31 grudnia 1948 r. – na tzw. nowych zasadach.

Jeżeli **urodziłeś się przed 1 stycznia 1949 r.**, otrzymasz emeryturę z ZUS, gdy spełnisz warunek dotyczący stażu ubezpieczenia. Dla kobiet wynosi on 20 lat, a dla mężczyzn – 25 lat. Do okresu ubezpieczenia zaliczymy okresy składkowe (np. pracy na podstawie umowy o pracę, niektóre okresy pracy na podstawie umowy zlecenia, działalności gospodarczej) i nieskładkowe (np. studiów, opieki nad dzieckiem, służby wojskowej).

Jeżeli masz krótszy okres ubezpieczenia – 15 lat (jeśli jesteś kobietą) lub 20 lat (jeśli jesteś mężczyzną) – także otrzymasz emeryturę. Jednak nie podwyższymy jej do kwoty minimalnej emerytury.

Jeżeli **urodziłeś się po 31 grudnia 1948 r.**, otrzymasz emeryturę z ZUS, gdy spełnisz 2 warunki:

- osiągniesz wiek emerytalny, który wynosi 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn;
- będziesz mieć opłacone składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe przynajmniej za 1 dzień, np. jako pracownik lub osoba prowadząca działalność pozarolniczą.

Jeżeli pracowałeś w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze – byłeś np. nauczycielem, górnikiem, marynarzem – po spełnieniu wszystkich warunków możesz otrzymać emeryturę w wieku niższym niż powszechny wiek emerytalny.

Czy ZUS doliczy mi do ogólnego stażu ubezpieczeniowego w Polsce staż ubezpieczeniowy w Wielkiej Brytanii?
Tak, jeżeli urodziłeś się przed 1 stycznia 1949 r. lub ubiegasz się o emeryturę w obniżonym wieku emerytalnym. W tych przypadkach staż ubezpieczeniowy ma znaczenie. Jeżeli masz polskie okresy ubezpieczenia, to możemy doliczyć do nich także okresy ubezpieczenia z Wielkiej Brytanii, o ile nie pokrywają się one z polskimi. Uwzględnimy je tylko wtedy, gdy nie będziesz miał okresu ubezpieczenia wymaganego do przyznania emerytury w Polsce.

Przykład
Pan Radosław urodził się w 1948 r. Pracował 10 lat w Polsce i 20 lat w Wielkiej Brytanii. Okres ubezpieczenia w Polsce jest zbyt krótki, aby pan Radosław mógł otrzymać polską emeryturę ze starego systemu. Dlatego do stażu ubezpieczenia pana Radosława w Polsce doliczymy okres 20 lat pracy w Wielkiej Brytanii. Dzięki temu pan Radosław uzyska emeryturę z ZUS.

Długość okresu ubezpieczenia nie ma znaczenia dla emerytury z ZUS z nowego systemu, przyznawanej osobom, które urodziły się po 31 grudnia 1948 r. Dlatego nie sumujemy polskich i zagranicznych okresów ubezpieczenia przy jej ustalaniu.

Czy otrzymam z ZUS wcześniejszą emeryturę z tytułu pracy w szczególnych warunkach, jeżeli pracowałem w szczególnych warunkach w Wielkiej Brytanii?
Tak, do polskich okresów pracy w szczególnych warunkach możemy doliczyć także okresy takiej pracy w Wielkiej Brytanii. Aby tak się stało, musisz mieć uzyskane przed 1 stycznia 1999 r. w Polsce okresy pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Emerytura pomostowa z ZUS nie przysługuje, gdy masz wyłącznie zagraniczne okresy pracy w szczególnych warunkach.

Przykład
Pan Wojciech urodził się w 1955 r. Pracował 20 lat w Polsce, w tym 10 lat w szczególnych warunkach – jako zbrojarz. Następnie przez 5 lat pracował również jako zbrojarz w Wielkiej Brytanii. Ponieważ okres pracy w szczególnych warunkach w Polsce jest krótszy niż wymagane 15 lat, doliczamy do tego stażu pracę wykonywaną w szczególnych warunkach w Wielkiej Brytanii. Po zsumowaniu okresów pracy w Polsce i w Wielkiej Brytanii pan Wojciech ma 25 lat ogólnego stażu pracy, w tym 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Spełnia więc warunki stażowe, aby uzyskać prawo do polskiej emerytury pomostowej.

Czy otrzymam z ZUS emeryturę pomostową, jeżeli pracowałem w szczególnych warunkach w Wielkiej Brytanii?
Tak. Przy ustalaniu emerytury pomostowej do polskich okresów pracy w szczególnych warunkach możemy doliczyć także okresy takiej pracy w Wielkiej Brytanii. Emerytura pomostowa nie przysługuje, gdy masz wyłącznie zagraniczne okresy pracy w szczególnych warunkach.

Przykład
Pan Tadeusz urodził się w 1955 r. Pracował 20 lat w Polsce, w tym 10 lat w szczególnych warunkach: jako marynarz. Następnie przez 5 lat pracował również jako marynarz w Wielkiej Brytanii. W Polsce i w Wielkiej Brytanii przepracował łącznie 25 lat. Ponieważ okres pracy w szczególnych warunkach w Polsce jest krótszy niż wymagane 15 lat, doliczymy do tego stażu pracę wykonywaną w szczególnych warunkach w Wielkiej Brytanii. Po zsumowaniu okresów pracy w Polsce i w Wielkiej Brytanii pan Tadeusz ma 25 lat ogólnego stażu pracy, w tym 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Spełnia więc wymagania stażowe, aby uzyskać prawo do polskiej emerytury pomostowej.

Jak ZUS obliczy wysokość mojej emerytury, jeżeli urodziłem się przed 1949 r. i pracowałem za granicą?
Wyliczymy wysokość Twojej emerytury na podstawie:
- łącznego okresu ubezpieczenia, czyli okresów składkowych i nieskładkowych,
- wysokości zarobków, które stanowiły podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie w Polsce.

Jeśli podczas ustalania uprawnień do emerytury doliczamy do stażu pracy danej osoby okres brytyjski, uwzględniamy go również przy obliczaniu jej wysokości. Emerytura będzie ustalona w wysokości proporcjonalnej, czyli obliczona jako stosunek polskich okresów ubezpieczenia do sumy polskich i brytyjskich okresów ubezpieczenia. Jako ZUS będziemy wypłacać emeryturę tylko za okresy pracy w Polsce. Za okresy pracy w Wielkiej Brytanii świadczenie wypłaci brytyjska instytucja ubezpieczeniowa.

Przykład
Pani Agnieszka urodziła się w 1948 r. Pracowała 17 lat w Polsce, a następnie 13 lat w Wielkiej Brytanii. Jako ZUS ustalimy pani Agnieszce:

- najpierw emeryturę za zsumowane okresy ubezpieczenia w Polsce i w Wielkiej Brytanii (30 lat stażu),
- następnie kwotę emerytury według proporcji: 17 lat pracy w Polsce do 30 lat stażu łącznego w Polsce i w Wielkiej Brytanii (17/30).

Tak obliczona emerytura proporcjonalna za okresy pracy w Polsce będzie przysługiwać pani Agnieszce z ZUS.

Ważne!
Do obliczenia wysokości emerytury bierzemy pod uwagę wyłącznie zarobki osiągane w Polsce.

Jak ZUS obliczy wysokość mojej emerytury, jeżeli urodziłem się po 1948 r. i pracowałem za granicą?
Prawo do emerytury ustalanej według nowych zasad nie zależy od długości okresu ubezpieczenia. Nie ma więc potrzeby doliczenia okresów zagranicznych.

Do obliczenia wysokości Twojej emerytury na nowych zasadach jako ZUS zsumujemy:

- zwaloryzowane składki na ubezpieczenie emerytalne zapisane na Twoim indywidualnym koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego będzie przysługiwać Ci wypłata emerytury;
- zwaloryzowany kapitał początkowy (ustalony za okresy ubezpieczenia przed 1 stycznia 1999 r.);
- zwaloryzowane kwoty zapisane na subkoncie w ZUS (w tym również przeniesione z otwartego funduszu emerytalnego).

Następnie podzielimy uzyskaną w ten sposób kwotę przez średnie dalsze trwanie życia osób w wieku równym wiekowi, w jakim przechodzisz na emeryturę, lub z dnia, w którym osiągnąłeś wiek emerytalny.

Tablice trwania życia ogłasza co roku prezes Głównego Urzędu Statystycznego w „Monitorze Polskim".

Czym jest kapitał początkowy?
Kapitał początkowy wyliczamy jako ZUS osobie, która urodziła się po 31 grudnia 1948 r. i była ubezpieczona przed 1999 r.

Od 1999 r. zapisujemy wszystkie składki na ubezpieczenie emerytalne na indywidualnym koncie ubezpieczonego. Przed 1999 r. nie prowadziliśmy takich kont. Z tego powodu, jeśli urodziłeś się po 1948 r. i pracowałeś przed 1999 r., odtwarzamy, jakie składki emerytalne odprowadził za Ciebie pracodawca przed 1999 r. Wartość kapitału początkowego ustalamy

na 1 stycznia 1999 r. i zapisujemy na Twoim indywidualnym koncie ubezpieczonego w ZUS.

Kapitał początkowy ustalamy w następujący sposób:
- obliczamy według starych zasad hipotetyczną emeryturę, którą otrzymałbyś 1 stycznia 1999 r. za okresy składkowe i nieskładkowe przed 1999 r.,
- mnożymy kwotę hipotetycznej emerytury przez średnie dalsze trwanie życia kobiet i mężczyzn w wieku 62 lat, ustalone na 1 stycznia 1999 r.

Co to są okresy składkowe i nieskładkowe?
Okresami składkowymi są m.in. okresy:
- opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne (np. okresy zatrudnienia, prowadzenia działalności gospodarczej),
- czynnej służby wojskowej,
- pobierania zasiłku macierzyńskiego.

Okresy nieskładkowe to okresy, w których nie byłeś aktywny zawodowo, ale które są uwzględniane przy ustalaniu prawa do emerytury lub renty i ich wysokości. Są to m.in. okresy:
- pobierania wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy,
- pobierania zasiłku chorobowego,
- nauki w szkole wyższej,
- opieki nad dziećmi.

Czy ZUS uwzględni okresy mojej pracy w Wielkiej Brytanii przy obliczaniu kapitału początkowego?
Przy obliczaniu kapitału początkowego uwzględnimy Twoje okresy ubezpieczenia w Wielkiej Brytanii, jeżeli są one krótsze niż 1 rok i jeżeli z ich tytułu nie przysługuje Ci świadczenie brytyjskie.

Nie uwzględnimy tych okresów, jeśli w ciągu całego stażu ubezpieczeniowego brytyjskie okresy ubezpieczenia są łącznie dłuższe niż 1 rok.

Czy muszę rozwiązać umowę o pracę, aby otrzymać emeryturę z ZUS?
Tak, aby otrzymać emeryturę z ZUS, musisz rozwiązać umowy o pracę ze wszystkimi pracodawcami, u których pracowałeś bezpośrednio przed nabyciem prawa do emerytury. Dotyczy to umów o pracę z pracodawcami w Polsce, w Wielkiej Brytanii, państwach członkowskich UE/EFTA i państwach, z którymi Polskę łączy dwustronna umowa o zabezpieczeniu społecznym przewidująca zrównanie zdarzeń, które zaszły w drugim państwie-stronie umowy.

Jeśli tego nie zrobisz, wstrzymamy wypłatę Twojej emerytury do czasu, aż rozwiążesz stosunek pracy i przedstawisz nam dokument, który to potwierdzi (np. świadectwo pracy).

Jeżeli osiągnąłeś wiek emerytalny i otrzymujesz już emeryturę z ZUS, możesz ponownie się zatrudnić na umowę o pracę, nawet u tego samego pracodawcy. Nadal będziemy wypłacać Ci emeryturę.

Ważne!
Nie musisz zamykać działalności gospodarczej, aby otrzymać emeryturę z ZUS.

Przykład
Pani Anna ma 60 lat. Pracuje w Wielkiej Brytanii i stara się o emeryturę z Polski. Wypłacimy pani Annie emeryturę, gdy rozwiąże umowę o pracę z brytyjskim pracodawcą. Jeżeli po otrzymaniu emerytury pani Anna ponownie się zatrudni, nadal będziemy wypłacać jej emeryturę.

Renta z tytułu niezdolności do pracy z ZUS

Jakie warunki muszę spełnić, aby otrzymać rentę z tytułu niezdolności do pracy z ZUS?
Aby otrzymać rentę z ZUS, musisz spełnić poniższe warunki:

1. Musisz być niezdolny do pracy, czyli utracić zdolność do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokować jej odzyskania po przekwalifikowaniu;
2. Musisz mieć odpowiedni dla swojego wieku okres ubezpieczeniowy (suma okresów składkowych i nieskładkowych):
   — rok – jeśli Twoja niezdolność do pracy powstała, zanim skończyłeś 20 lat;
   — 2 lata – jeśli powstała, gdy miałeś 20–22 lata;
   — 3 lata – jeśli powstała, gdy miałeś 22–25 lat;
   — 4 lata – jeśli powstała, gdy miałeś 25–30 lat;
   — 5 lat – jeśli Twoja niezdolność do pracy powstała, gdy miałeś ponad 30 lat; przy czym 5 lat stażu ubezpieczeniowego musi przypadać na ostatnie 10 lat przed dniem, w którym złożyłeś wniosek o rentę, lub przed dniem, w którym powstała niezdolność do pracy; do ostatnich 10 lat nie wliczamy okresów, gdy pobierałeś rentę z tytułu niezdolności do pracy, rentę szkoleniową lub rentę rodzinną.

Ważne!
Nie musisz spełniać warunku odpowiedniego stażu ubezpieczeniowego przed złożeniem wniosku, jeśli lekarz orzecznik stwierdzi u Ciebie całkowitą niezdolność do pracy i jeśli możesz udokumentować okresy składkowe, które wynoszą co najmniej:

- 25 lat – jeśli jesteś kobietą,
- 30 lat – jeśli jesteś mężczyzną.

Nie musisz mieć wymaganego stażu ubezpieczeniowego, jeśli jesteś w jednej z poniższych sytuacji:

- lekarz orzecznik ZUS uznał Cię za niezdolnego do pracy w związku z wypadkiem w drodze do pracy lub z pracy;
- zostałeś zgłoszony do ubezpieczenia, zanim skończyłeś 18 lat lub w ciągu 6 miesięcy od ukończenia nauki w szkole (każdej szkole ponadpodstawowej); jeśli zaistniały przerwy w ubezpieczeniu, to nie mogą one być dłuższe niż 6 miesięcy.

Twoja niezdolność do pracy musiała powstać w okresach wymienionych w polskich przepisach albo najpóźniej w ciągu 18 miesięcy od zakończenia takiego okresu. Są to m.in. okresy: zatrudnienia, ubezpieczenia, pobierania zasiłku dla bezrobotnych, pobierania zasiłku chorobowego, urlopu wychowawczego.

Nie musisz spełniać tego warunku, jeśli spełnisz 2 poniższe warunki:
- lekarz orzecznik ZUS uzna Cię za całkowicie niezdolnego do pracy;
- masz udokumentowany staż ubezpieczeniowy, który wynosi co najmniej:
  — 25 lat – jeśli jesteś kobietą,
  — 30 lat – jeśli jesteś mężczyzną.

3. Nie możesz mieć ustalonego prawa do emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ani nie możesz spełniać warunków do jej uzyskania.

Czy orzeczenie o niezdolności do pracy, które wystawił mi lekarz orzecznik w Wielkiej Brytanii, będzie wiążące dla ZUS?
Nie, orzeczenie o niezdolności do pracy zawsze wystawia lekarz orzecznik ZUS – zgodnie z polskimi przepisami. Tylko na podstawie takiego orzeczenia możemy wydać decyzję w sprawie polskiej renty.

Czy jeśli mieszkam w Wielkiej Brytanii i staram się o polską rentę z tytułu niezdolności do pracy, muszę przyjechać do Polski na badanie przeprowadzane przez lekarza orzecznika?
Nie, jeśli mieszkasz w Wielkiej Brytanii, nie musisz przyjeżdżać do Polski na badanie. Lekarz orzecznik może ocenić Twój stan zdrowia na podstawie dokumentacji medycznej, którą załączysz do wniosku. Jeżeli dokumentacja medyczna okaże się niewystarczająca, lekarz orzecznik może zlecić dodatkowe badania, które przeprowadzi brytyjska instytucja rentowa. Po przebadaniu Cię instytucja brytyjska przekaże raport medyczny do ZUS. Na podstawie tego raportu i dokumentacji medycznej, którą załączyłeś do wniosku, lekarz orzecznik ZUS wyda orzeczenie potrzebne do rozpatrzenia prawa do polskiej renty.

Czy przy ustalaniu mojego prawa do polskiej renty z tytułu niezdolności do pracy ZUS uwzględni okresy mojej pracy w Wielkiej Brytanii?
Tak, uwzględnimy okresy Twojej pracy w Wielkiej Brytanii, jeżeli okres ubezpieczenia w Polsce okaże się niewystarczający do przyznania Ci renty z tytułu niezdolności do pracy. Ustalimy wówczas rentę w wysokości proporcjonalnej, czyli obliczoną jako stosunek polskich okresów

ubezpieczenia do sumy okresów polskich i brytyjskich. Oznacza to, że wypłacimy Ci rentę tylko za okresy ubezpieczenia w Polsce.

Czy przy obliczaniu wysokości polskiej renty z tytułu niezdolności do pracy ZUS uwzględni wynagrodzenie z tytułu pracy w Wielkiej Brytanii?
Nie, wyliczając wysokość polskiej renty z tytułu niezdolności do pracy, nie uwzględniamy wynagrodzenia z tytułu pracy w Wielkiej Brytanii. Składki na ubezpieczenie społeczne od tego wynagrodzenia były bowiem opłacane do instytucji brytyjskiej, nie do ZUS.

Które państwo rozpatrzy mój wniosek o rentę z tytułu choroby zawodowej?
Jeżeli pracowałeś w Polsce i w Wielkiej Brytanii, uprawnienia do świadczeń z tytułu choroby zawodowej ustala instytucja ubezpieczeniowa w państwie, w którym wykonywałeś pracę narażającą Cię na chorobę zawodową.

Jeżeli pracowałeś w narażeniu na chorobę zawodową zarówno w Polsce, jak i w Wielkiej Brytanii, uprawnienia do świadczeń z tytułu tej choroby ustala instytucja ubezpieczeniowa państwa, w którym odbywało się to ostatnio. Jeśli nie spełniasz w tym państwie warunków, to wniosek o rentę z tytułu choroby zawodowej rozpatrzy państwo wcześniejszego zatrudnienia, w którym wykonywałeś pracę narażającą Cię na chorobę zawodową.

Przykład
Pan Szczepan pracował w hutnictwie najpierw w Polsce, a potem w Wielkiej Brytanii. Wniosek o rentę z tytułu choroby zawodowej powinien złożyć w brytyjskiej instytucji ubezpieczeniowej, ponieważ w tym państwie był ostatnio narażony na chorobę zawodową. Jeżeli pan Szczepan nie spełni warunków do renty z tytułu choroby zawodowej w Wielkiej Brytanii, jego wniosek rozpatrzy ZUS.

Ważne!
Rentę z tytułu choroby zawodowej możesz otrzymywać w takim przypadku wyłącznie z jednego państwa: albo z Polski, albo z Wielkiej Brytanii. Nie ma natomiast przeszkód, abyś pobierał rentę z tytułu niezdolności do pracy przyznaną w związku z ogólnym stanem zdrowia w drugim z państw, w którym pracowałeś.

Czy zasiłek chorobowy z Wielkiej Brytanii ma wpływ na moje prawo do polskiej renty z tytułu niezdolności do pracy?
Tak, brytyjski zasiłek chorobowy wpływa na prawo do polskiej renty z tytułu niezdolności do pracy. Renta z tytułu niezdolności do pracy z ZUS nie przysługuje, gdy nadal otrzymujesz świadczenie lub wynagrodzenie chorobowe – niezależnie od tego, czy z polskiego, czy z brytyjskiego systemu. Rentę z tytułu niezdolności do pracy przyznamy i wypłacimy Ci dopiero wtedy, gdy przestaniesz pobierać świadczenie lub wynagrodzenie chorobowe.

Czy muszę rozwiązać umowę o pracę, aby otrzymać rentę z ZUS?
Nie, aby otrzymać rentę z ZUS, nie musisz rozwiązywać umowy o pracę. Musisz jednak informować nas o Twoich zarobkach uzyskiwanych z pracy i prowadzenia działalności gospodarczej (więcej na ten temat przeczytasz w rozdziale Czy muszę powiadomić ZUS o moich zarobkach za granicą?).

Renta rodzinna z ZUS

Jakie warunki muszę spełnić, aby otrzymać rentę rodzinną z ZUS?
Aby uzyskać prawo do renty rodzinnej z ZUS, trzeba spełnić następujące warunki:

1. Dotyczące zmarłego
   Zmarły w chwili śmierci musi mieć ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy albo spełniać warunki wymagane do uzyskania jednego z tych świadczeń. Przy ustalaniu prawa do renty przyjmiemy, że zmarły był całkowicie niezdolny do pracy.
2. Dotyczące osoby, która otrzyma rentę, np.:
   a) Wdowa ma prawo do renty rodzinnej, jeżeli spełnia przynajmniej jeden z poniższych warunków:
      — w chwili śmierci męża miała skończone 50 lat lub była niezdolna do pracy;
      — wychowuje co najmniej jedno z dzieci, wnuków lub rodzeństwa uprawnione do renty rodzinnej po zmarłym mężu, które nie skończyło 16 lat lub 18 lat – jeżeli dziecko uczy się w szkole;
      — sprawuje pieczę nad dzieckiem całkowicie niezdolnym do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolnym do pracy, które ma prawo do renty rodzinnej;
      — skończyła 50 lat lub stała się niezdolna do pracy w ciągu 5 lat od śmierci męża lub od zaprzestania wychowywania dzieci albo sprawowania nad nimi pieczy.

      Wdowa, która przed śmiercią męża nie miała z nim małżeńskiej wspólności majątkowej, ma prawo do renty rodzinnej tylko wtedy, gdy – oprócz spełnienia wszystkich wcześniejszych warunków – w dniu śmierci męża miała prawo do alimentów od niego.

      Opisane warunki dotyczą również wdowca.

   b) Dzieci własne, dzieci drugiego małżonka oraz dzieci przysposobione mają prawo do renty rodzinnej:
      — do momentu ukończenia 16 lat;
      — do momentu ukończenia 25 lat, jeśli uczą się w szkole;
      — bez względu na wiek, jeżeli stały się całkowicie niezdolne do pracy, zanim ukończyły 16 lat lub 25 lat – jeśli uczą się w szkole.

Czy jeśli mam prawo do renty rodzinnej po rodzicu lub opiekunie i uczę się lub studiuję w Wielkiej Brytanii, mogę pobierać rentę rodzinną?
Tak, prawo do renty rodzinnej z ZUS przysługuje również osobie, która uczy się w szkole albo na uczelni wyższej w Wielkiej Brytanii.

Jeśli otrzymujesz rentę rodzinną z ZUS, co roku musisz przesłać do nas zaświadczenie o tym, że kontynuujesz naukę w Wielkiej Brytanii.

Ważne!
Jeśli otrzymujesz rentę rodzinną i uczysz się za granicą, nie musisz tłumaczyć na język polski zaświadczenia z brytyjskiej szkoły lub uczelni. Akceptujemy dokument w języku angielskim.

Jaka jest wysokość renty rodzinnej?
Renta rodzinna z ZUS wynosi:
- dla jednej osoby uprawnionej – 85% świadczenia, które przysługiwałoby zmarłemu;
- dla dwóch osób uprawnionych – 90% świadczenia;
- dla co najmniej trzech osób uprawnionych – 95% świadczenia.

Jeżeli zmarły w chwili śmierci spełniał warunki do uzyskania emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy i uwzględniliśmy jego okresy ubezpieczenia w Wielkiej Brytanii, wówczas obliczymy rentę rodzinną w wysokości proporcjonalnej. Będzie to stosunek polskich okresów ubezpieczenia do sumy polskich i brytyjskich okresów ubezpieczenia. Oznacza to, że wypłacimy rentę rodzinną tylko za okresy ubezpieczenia zmarłego w Polsce.

Ważne!
W Polsce wszystkim uprawnionym członkom rodziny przysługuje jedna łączna renta rodzinna, która jest dzielona w równych częściach między uprawnionych.

Zasady dokumentowania okresów ubezpieczenia

Jakie dokumenty muszę dołączyć do wniosku o emeryturę lub rentę z ZUS?

Ważne!
Składasz wniosek o emeryturę i masz już decyzję ws. kapitału początkowego? Nie musisz ponownie przekazywać dokumentów, które były dowodami w sprawie o ustalenie tego kapitału. We wniosku o emeryturę podaj tylko numer tamtej sprawy.

Do wniosku o emeryturę lub rentę z ZUS dołącz dokumenty, które potwierdzają Twój staż ubezpieczeniowy. Są to m.in.:
- świadectwa pracy w Polsce,
- zaświadczenia z zakładów pracy wydane na podstawie posiadanych dokumentów,
- wpisy w legitymacji ubezpieczeniowej,

- zaświadczenie z powiatowego urzędu pracy potwierdzające okresy pobierania zasiłku dla bezrobotnych,
- zaświadczenie z uczelni potwierdzające studia (ukończenie i czas trwania oraz programowy czas trwania),
- zagraniczne skrócone odpisy aktów urodzenia dzieci do potwierdzenia sprawowania opieki nad małoletnimi dziećmi lub oświadczenie na potrzeby uzyskania akt stanu cywilnego, jeśli mamy skontaktować się w tej sprawie z urzędem stanu cywilnego (możesz skorzystać z formularza EASC dostępnego na stronie www.zus.pl),
- inne dokumenty potwierdzające okresy ubezpieczenia.

Załącz oryginalne dokumenty lub ich kopie potwierdzone za zgodność z oryginałem przez notariusza, brytyjską instytucję ubezpieczeniową albo konsula RP. Nie musisz potwierdzać tylko dokumentów wydanych przez archiwa lub inne jednostki, które przechowują dokumenty zlikwidowanych zakładów pracy.

W jaki sposób mam udokumentować pracę w szczególnych warunkach wykonywaną w Wielkiej Brytanii?
Aby udokumentować pracę w szczególnych warunkach wykonywaną w Wielkiej Brytanii, musisz dostarczyć nam zaświadczenie od pracodawcy zawierające informacje o:

- okresie zatrudnienia w szczególnych warunkach,
- rodzaju pracy, jaką wykonywałeś,
- tym, w jakim wymiarze czasu pracy pracowałeś.

W jaki sposób mam udokumentować okresy ubezpieczenia w Polsce, jeżeli świadectwa pracy zaginęły, a zakład pracy został zlikwidowany?
Jeżeli starasz się o emeryturę, a nie masz wyliczonego kapitału początkowego, może się zdarzyć, że nie masz niektórych dokumentów, które potwierdzałyby Twoje zatrudnienie w Polsce. W takiej sytuacji zwróć się o ich wydanie do swoich pracodawców, ich następców lub do archiwum, w którym znajduje się dokumentacja zlikwidowanego zakładu pracy.

Dokumenty, które potwierdzają zatrudnienie i zarobki, może wystawić także syndyk lub likwidator zakładu będącego w trakcie likwidacji. Często dokumentację zlikwidowanego zakładu pracy przejmował wojewoda lub właściwy minister, który był organem założycielskim albo organem nadrzędnym zakładu pracy.

Pomocna przy poszukiwaniu miejsca przechowywania dokumentacji może się okazać nazwa przedsiębiorstwa. Przykładowo jeżeli w nazwie występuje określenie: „Wojewódzkie Przedsiębiorstwo…", „Miejskie Zakłady…", warto zwrócić się do archiwów odpowiednio przy urzędzie wojewódzkim lub urzędzie miasta.

Dokumenty zlikwidowanych państwowych przedsiębiorstw lub zakładów pracy mogą znajdować się w zasobach Archiwum Ministerstwa Rozwoju i Technologii (00–507 Warszawa, Plac Trzech Krzyży 3/5). Wykaz zlikwidowanych zakładów, których dokumenty znajdują się w tych zasobach, znajdziesz na stronie www.gov.pl/web/rozwoj-technologia w zakładce zawierającej wykaz zlikwidowanych zakładów.

Ważne!
Informację o miejscu przechowywania dokumentacji pracowniczej i płacowej części zlikwidowanych zakładów pracy możesz uzyskać także u nas. Baza zlikwidowanych zakładów dostępna jest w każdej naszej placówce oraz na stronie www.zus.pl.

Dokumentów płacowych i osobowych możesz szukać też w:
- ewidencji Archiwum Państwowego – Archiwum Dokumentacji Osobowej i Płacowej w Milanówku (05–822 Milanówek, ul. Stefana Okrzei 1) dostępnej na stronie www.warszawa.ap.gov.pl w wyszukiwarce dokumentacji osobowej i płacowej;
- ewidencji Archiwum Spółdzielczego Krajowej Rady Spółdzielczej w Warszawie (05–080 Mościska, ul. 3 Maja 101/103) dostępnej na stronie www.krs.org.pl;
- ewidencji Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych dostępnej na stronie www.archiwa.gov.pl.

Jeżeli zakład pracy zatrudniał do 20 osób, zatrudnienie może potwierdzić placówka ZUS, która jest właściwa ze względu na siedzibę firmy lub miejsce wykonywania pracy. Możemy potwierdzić także okres prowadzenia działalności na własny rachunek oraz okres wykonywania wolnego zawodu, w tym np. okres pracy właścicieli taksówek czy okres działalności twórczej i artystycznej.

Jeśli nie masz możliwości odnalezienia dokumentów zlikwidowanego zakładu pracy, możemy uznać Twoje okresy zatrudnienia na podstawie zeznań świadków, którzy pracowali w zlikwidowanym zakładzie pracy. Niestety nie wszystkie okresy zatrudnienia mogą być udowodnione w ten sposób.

Zeznaniami świadków może być udowodnione wyłącznie zatrudnienie:
- przed 15 listopada 1991 r., jeżeli pracowałeś w wymiarze minimum połowy pełnego etatu oraz miałeś skończone 15 lat;
- po 15 listopada 1991 r., jeżeli wskutek powodzi w lipcu 1997 r. lub w 2010 r. dokumenty zostały utracone;
- młodocianych pracowników przed 1 stycznia 1975 r., gdy pracodawca nie ma dokumentacji i nie może potwierdzić, że zawarł umowę z daną osobą, albo potwierdzi, że zawierał umowy z młodocianymi pracownikami, ale nie ma pełnej dokumentacji i nie może potwierdzić, że zatrudniał konkretnego młodocianego pracownika.

Jeżeli nie masz dokumentów, które potwierdzą Twoje zarobki, przy wyliczaniu emerytury przyjmiemy minimalne wynagrodzenie obowiązujące w danym okresie. Weźmiemy pod uwagę zarówno okres zatrudnienia, jak i wymiar etatu. Nie musisz wówczas składać żadnego wniosku. Wystarczy Twoje oświadczenie, że nie masz dokumentów, które potwierdzą zarobki. Sami ustalimy, za które lata należy przyjąć minimalne wynagrodzenie.

Transfer świadczeń

Mieszkam w Wielkiej Brytanii, czy mogę otrzymywać polską emeryturę lub rentę?
Tak, jeśli mieszkasz w Wielkiej Brytanii, możesz otrzymywać świadczenie z ZUS na brytyjskie konto bankowe. Świadczenie możemy też wypłacać na konto bankowe w Polsce.

Ważne!
Jeśli mieszkasz w Wielkiej Brytanii i chcesz otrzymywać tam wypłatę, we wniosku o emeryturę albo rentę wskaż swoje brytyjskie konto bankowe. Jeśli świadczenie jest już wypłacane w Polsce, możesz złożyć wniosek o transfer świadczenia do Wielkiej Brytanii.

Możesz także upoważnić inną osobę do odbioru Twojej emerytury lub renty. Osoba ta musi jednak mieszkać w Polsce. Świadczenie wypłacamy na rachunek bankowy osoby upoważnionej.

Przykład
Pani Magdalena mieszka w Londynie. Chce otrzymywać polską rentę z tytułu niezdolności do pracy na brytyjskie konto bankowe. Musi przesłać do ZUS podpisany wniosek z informacją o numerze konta bankowego. Może wykorzystać w tym celu formularz EZZ (wniosek o zmianę danych osoby zamieszkałej za granicą), który jest dostępny na stronie www.zus.pl oraz w portalu eZUS. Korespondencję powinna skierować do tego oddziału ZUS, który wypłaca jej świadczenie.

Czy poniosę koszt przesyłania polskiej emerytury lub renty na moje brytyjskie konto bankowe?
Nie, nie poniesiesz żadnych kosztów związanych z przekazywaniem przez nas świadczenia na brytyjskie konto bankowe. Musisz jedynie uregulować opłaty bankowe, które wynikają z umowy prowadzenia rachunku bankowego, jaką zawarłeś ze swoim bankiem w Wielkiej Brytanii.

W jakiej walucie wypłacicie moje świadczenie na brytyjskie konto bankowe?
Twoja emerytura lub renta jest przekazywana do banku obsługującego wypłatę świadczeń w złotych polskich (PLN). Następnie bank przeliczy kwotę świadczenia na funty brytyjskie (GBP) według kursu na dzień przekazania

świadczenia. I w tej walucie otrzymasz świadczenie na swoje brytyjskie konto bankowe.

Obowiązki emerytów i rencistów mieszkających za granicą

Czy muszę powiadomić ZUS o swoich zarobkach za granicą?
Jeżeli przyznaliśmy i wypłacamy Ci emeryturę z tytułu osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego, nie musisz powiadamiać nas o żadnych swoich zarobkach.

Musisz poinformować nas o tym, że pracujesz (w tym również za granicą), jeżeli pobierasz jedno z następujących świadczeń:
- wcześniejszą emeryturę (emeryturę przyznaną w wieku niższym niż powszechny wiek emerytalny, czyli niższym niż 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn),
- rentę z tytułu niezdolności do pracy,
- rentę rodzinną (z wyjątkiem przypadków, gdy osiągnąłeś powszechny wiek emerytalny).

W tych sytuacjach Twoje przychody (również zagraniczne) mogą mieć wpływ na wysokość Twojego świadczenia i jego zawieszenie. Jeżeli:
- nie przekroczysz 70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w Polsce – wypłacimy Ci pełne świadczenie,
- osiągniesz przychód pomiędzy 70% a 130% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w Polsce – obniżymy Twoje świadczenie,
- przekroczysz 130% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w Polsce – zawiesimy wypłatę Twojego świadczenia.

O czym muszę jeszcze informować ZUS, jeśli pobieram polską emeryturę lub rentę?
Jeśli pobierasz emeryturę lub rentę z ZUS, powinieneś poinformować nas o każdorazowej zmianie:
- miejsca zamieszkania,
- numeru rachunku bankowego,
- wszystkich okoliczności, które mają wpływ na Twoje prawo do świadczenia, jego wysokość albo wypłatę, takich jak:
  — kontynuowanie zatrudnienia,
  — osiąganie przychodu za granicą,
  — ukończenie nauki (dziecko uprawnione do renty rodzinnej),
  — otrzymywanie emerytury lub renty z zagranicy z państwa innego niż państwo członkowskie UE/EFTA lub Wielka Brytania (jeżeli otrzymujesz tzw. rentę wdowią, czyli polską rentę rodzinną wypłacaną łącznie z innym polskim świadczeniem emerytalno-rentowym).

Podstawa prawna

- Ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2025 r. poz. 350, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2025 r. poz. 1749, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz.U. z 2024 r. poz. 1696, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE L 166 z 30 kwietnia 2004 r., s. 1, z późn. zm.).
- Umowa o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej i Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej (Dz. Urz. UE C 384 I z 12 listopada 2019 r., s. 1).
- Umowa o handlu i współpracy między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej, z jednej strony, a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, z drugiej strony (Dz. Urz. UE L 149 z 30 kwietnia 2021 r., s. 10).

Zasiłki

Informacje ogólne

Czy po opuszczeniu UE przez Wielką Brytanię zmieniły się zasady przyznawania polskich i brytyjskich zasiłków (świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa) oraz zasiłku pogrzebowego?
Nie. Zasady te są takie same jak w stosunku do państwa członkowskiego UE lub EFTA.

Zgodnie z art. 30 ust. 1 Umowy o Wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej i Europejskiej Wspólnoty Atomowej, zwanej dalej „umową o wystąpieniu", obywatele Unii Europejskiej podlegający ustawodawstwu brytyjskiemu na dzień zakończenia okresu przejściowego, tj. 31 grudnia 2020 r., oraz nadal podlegający ustawodawstwu brytyjskiemu są objęci przepisami umowy o wystąpieniu.

Do tych osób mają zastosowanie zasady i cele określone w art. 48 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, a także Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 dotyczącym wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego oraz decyzje i zalecenia Komisji Administracyjnej.

Świadczenia pieniężne z powodu choroby dla pracownika, który pracuje w państwie członkowskim UE lub EFTA lub w Wielkiej Brytanii

Czy otrzymam świadczenie pieniężne w razie choroby, np. zasiłek chorobowy, jeśli zatrudnię się w Wielkiej Brytanii lub zmienię kraj zatrudnienia w UE lub EFTA?
Jeśli zachorujesz po zmianie kraju zatrudnienia z państwa członkowskiego UE/EFTA na Wielką Brytanię lub z Wielkiej Brytanii na państwo członkowskie UE/EFTA, otrzymasz pieniężne świadczenie chorobowe nawet wówczas, gdy okres Twojego ubezpieczenia w państwie docelowym byłby za krótki według lokalnych przepisów.

Musisz jednak mieć odpowiednio długie wcześniejsze okresy ubezpieczenia w państwie UE lub EFTA.

W niektórych krajach do świadczeń chorobowych uprawniają również okresy zamieszkania, zgodnie z zasadą sumowania okresów ubezpieczenia.

Ważne!
Ubezpieczenie w państwie członkowskim UE lub EFTA lub w Wielkiej Brytanii jest traktowane na równi z ubezpieczeniem w kraju, w którym obecnie pracujesz.

Jaki dokument muszę przedstawić, aby właściwa instytucja ubezpieczeniowa uwzględniła moje okresy ubezpieczenia w Wielkiej Brytanii lub państwie członkowskim UE lub EFTA?
Jeżeli byłeś ubezpieczony lub mieszkałeś w Wielkiej Brytanii lub państwie członkowskim UE lub EFTA, powinieneś zgłosić to do właściwej instytucji ubezpieczeniowej kraju, w którym obecnie pracujesz. Jeżeli okres ubezpieczenia lub zamieszkania w tym kraju jest niewystarczający, aby przyznać Ci świadczenie, jego instytucja ubezpieczeniowa zwróci się do instytucji kraju, w którym poprzednio byłeś ubezpieczony, o potwierdzenie tamtejszych okresów pracy lub zamieszkania. Instytucja kraju, w którym poprzednio byłeś ubezpieczony, wystawi Ci zaświadczenie o okresach ubezpieczenia lub zamieszkania na dokumencie elektronicznym SED S041 (odpowiedź na wniosek o podanie okresów – rodzaj ryzyka ubezpieczeniowego: choroba, macierzyństwo lub ojcostwo). Następnie przekaże to zaświadczenie właściwej instytucji ubezpieczeniowej, która wypłaci Ci świadczenie chorobowe.

Ubezpieczenie chorobowe dla pracownika, który wyjedzie turystycznie lub czasowo do Wielkiej Brytanii

Czy otrzymam świadczenie chorobowe, jeśli wyjadę czasowo do państwa UE lub EFTA lub Wielkiej Brytanii i tam zachoruję?
Tak. Jeśli wyjedziesz czasowo do państwa członkowskiego UE lub EFTA lub Wielkiej Brytanii i tam zachorujesz, otrzymasz pieniężne świadczenie chorobowe z kraju, w którym jesteś ubezpieczony. Musisz jednak spełnić warunki określone w przepisach prawa tego kraju.

Co muszę zrobić, aby otrzymać świadczenie chorobowe, jeśli mieszkam lub przebywam w państwie członkowskim UE lub EFTA innym niż to, w którym jestem ubezpieczony, lub jeśli – będąc ubezpieczonym w kraju UE lub EFTA – przebywam w Wielkiej Brytanii i tam zachoruję?
Jeśli czasowo wyjedziesz do innego państwa członkowskiego UE lub EFTA lub Wielkiej Brytanii i tam zachorujesz, musisz iść do lekarza po zaświadczenie o niezdolności do pracy. Lekarz wystawi je zgodnie z przepisami obowiązującymi w tym kraju. Następnie musisz przekazać to zaświadczenie płatnikowi świadczenia, czyli swojemu pracodawcy lub właściwej instytucji ubezpieczeniowej. Możesz dostarczyć je osobiście lub przesłać pocztą – w terminie określonym przez przepisy państwa, w którym jesteś ubezpieczony.

Na podstawie zaświadczenia o niezdolności do pracy, które otrzymasz w kraju, w którym mieszkasz lub przebywasz, pracodawca albo właściwa instytucja ubezpieczeniowa kraju, w którym jesteś ubezpieczony, wypłaci Ci świadczenie. Wypłata świadczenia nastąpi zgodnie z przepisami kraju, w którym jesteś ubezpieczony.

Ważne!
Właściwa instytucja ubezpieczeniowa potraktuje chorobę w państwie członkowskim UE lub EFTA lub Wielkiej Brytanii tak, jakby wystąpiła ona w kraju, w którym jesteś ubezpieczony. Oznacza to, że masz wówczas takie samo prawo do świadczeń oraz że otrzymasz je na takich samych zasadach, jak gdybyś zachorował w kraju, w którym jesteś ubezpieczony.

Czy istnieje specjalny druk zaświadczenia o niezdolności do pracy dla osoby, która jest ubezpieczona w innym państwie członkowskim UE lub EFTA lub w Wielkiej Brytanii?
Nie, nie ma specjalnego druku takiego zaświadczenia. Jeśli mieszkasz lub przebywasz w innym kraju niż kraj, w którym jesteś ubezpieczony, lekarz wystawi Ci zaświadczenie o chorobie na druku obowiązującym w danym kraju.

Czy zaświadczenie lekarskie wystawione w języku urzędowym państwa członkowskiego UE lub EFTA lub Wielkiej Brytanii zostanie zaakceptowane przez płatnika świadczenia chorobowego?
Tak. Płatnik świadczenia chorobowego (czyli pracodawca lub właściwa instytucja ubezpieczeniowa) akceptuje zaświadczenia lekarskie wystawione w języku urzędowym państwa członkowskiego UE lub EFTA lub Wielkiej Brytanii. Dokument sporządzony zgodnie z przepisami kraju, w którym został wystawiony, będzie potraktowany jak dokument wystawiony w kraju ubezpieczenia. Musi on jednak zawierać informacje, które są potrzebne płatnikowi świadczenia chorobowego do jego wypłaty.

Ważne!
Akceptujemy zaświadczenia lekarskie, które zawierają następujące informacje: nazwę zagranicznego zakładu leczniczego lub imię i nazwisko zagranicznego lekarza, datę wystawienia i podpis oraz początkową i końcową datę niezdolności do pracy.

Czy muszę na swój koszt tłumaczyć zaświadczenie lekarskie wystawione w języku urzędowym państwa członkowskiego UE lub EFTA lub Wielkiej Brytanii?
Nie musisz tłumaczyć zaświadczenia lekarskiego wystawionego w języku urzędowym państwa, w którym zostało wystawione. Koszt tłumaczenia tego dokumentu pokrywa płatnik świadczenia (czyli pracodawca lub właściwa instytucja ubezpieczeniowa).

Jaki dokument powinienem przekazać płatnikowi świadczenia, jeżeli lekarze w państwie członkowskim UE lub EFTA, w którym mieszkam lub przebywam, nie wystawiają zaświadczeń lekarskich?
Jeżeli lekarze w jakimś państwie członkowskim UE lub EFTA nie wydają zaświadczeń lekarskich – tak jest np. w Holandii – a instytucja ubezpieczeniowa wymaga takiego zaświadczenia, aby móc wypłacić świadczenie chorobowe, zwróć się do instytucji ubezpieczeniowej kraju, w którym mieszkasz lub przebywasz. Lekarz tej instytucji oceni stan Twojego zdrowia i w razie potrzeby wyda zaświadczenie o Twojej niezdolności do pracy z powodu choroby. Następnie instytucja ta przekaże to zaświadczenie do właściwej instytucji w kraju, który wypłaca świadczenie.

Czy właściwa instytucja ubezpieczeniowa może mnie skontrolować, jeśli mieszkam lub przebywam w państwie członkowskim UE lub EFTA lub Wielkiej Brytanii?
Tak. Właściwa instytucja ubezpieczeniowa może Cię skontrolować nawet wówczas, gdy przebywasz w państwie członkowskim UE lub EFTA lub w Wielkiej Brytanii. W tym celu zwróci się z prośbą o przeprowadzenie kontroli do instytucji ubezpieczeniowej tego kraju. Instytucja kraju, w którym mieszkasz lub przebywasz, przeprowadzi kontrolę zgodnie z własnymi przepisami.

Zasiłek macierzyński

Zasiłek macierzyński dla ubezpieczonej, która w czasie ciąży wyjedzie do państwa członkowskiego UE lub EFTA lub Wielkiej Brytanii i tam urodzi dziecko

Czy mam prawo do zasiłku macierzyńskiego?
Tak. Jeżeli jesteś ubezpieczona i będąc w ciąży, wyjedziesz do państwa członkowskiego UE lub EFTA lub Wielkiej Brytanii i tam urodzisz dziecko, będziesz miała prawo do zasiłku macierzyńskiego, tak jakbyś urodziła dziecko w kraju, w którym jesteś ubezpieczona. Musisz jednak spełnić warunki określone w przepisach tego kraju.

Ważne!
Polski zasiłek macierzyński wypłaca pracodawca lub właściwa instytucja ubezpieczeniowa kraju, w którym jesteś ubezpieczona.

W której instytucji powinnam złożyć wniosek o zasiłek macierzyński?
Wniosek o zasiłek macierzyński wraz z wymaganymi dokumentami powinnaś złożyć u swojego pracodawcy lub we właściwej instytucji ubezpieczeniowej w kraju, w którym jesteś ubezpieczona.
Jeśli złożysz go w instytucji ubezpieczeniowej kraju, w którym mieszkasz lub przebywasz, przekaże ona wniosek do właściwej instytucji ubezpieczeniowej.

Czy instytucja, która wypłaca zasiłek macierzyński, uzna dokumenty wystawione w państwie członkowskim UE lub EFTA lub w Wielkiej Brytanii?
Tak, instytucja, która wypłaca zasiłek macierzyński, uzna dokumenty wystawione w państwie członkowskim UE lub EFTA lub w Wielkiej Brytanii, np. akt urodzenia.

Ważne!
Dokumenty sporządzone w języku urzędowym innego państwa UE lub EFTA lub w Wielkiej Brytanii możesz przekazać bez tłumaczenia na język urzędowy kraju instytucji, która wypłaca świadczenie.

Zasiłek macierzyński dla ubezpieczonej, która wyjechała do państwa członkowskiego UE lub EFTA lub do Wielkiej Brytanii

Czy nadal będę otrzymywać zasiłek macierzyński, jeżeli wyjadę do państwa członkowskiego UE lub EFTA lub Wielkiej Brytanii?
Tak. Jeżeli otrzymujesz zasiłek macierzyński w państwie, w którym jesteś ubezpieczona, i wyjedziesz do państwa członkowskiego UE lub EFTA lub do Wielkiej Brytanii, nadal będziesz otrzymywała to świadczenie. Zasiłek wypłacamy na rachunek bankowy w państwie, w którym jesteś ubezpieczona. Jeśli chcesz go otrzymywać za granicą, złóż u pracodawcy lub w instytucji, która wypłaca Twój zasiłek, wniosek z nowym numerem konta bankowego w państwie członkowskim UE lub EFTA lub w Wielkiej Brytanii, na który mamy wypłacać Twoje świadczenie.

Ważne!
Pracodawca lub instytucja ubezpieczeniowa wypłacają świadczenie w walucie swojego kraju. Jeżeli rachunek bankowy jest prowadzony w innej walucie, wówczas bank przeliczy świadczenie na walutę rachunku bankowego.

Zasiłek macierzyński dla ubezpieczonej, która pracowała w kilku państwach członkowskich UE lub EFTA lub w Wielkiej Brytanii

Która instytucja wypłaci mi zasiłek macierzyński?
Zasiłek macierzyński wypłaca zawsze instytucja właściwa w państwie, w którym jesteś ubezpieczona.

Czy otrzymam zasiłek macierzyński, jeżeli pracuję w państwie członkowskim UE lub EFTA lub w Wielkiej Brytanii krócej, niż wynosi minimalny czas zatrudnienia wymagany do przyznania tego świadczenia?
To zależy od tego, czy będziesz miała odpowiednio długi staż ubezpieczenia w obu państwach, czyli w państwie, w którym pracujesz teraz, i w państwie, w którym pracowałaś poprzednio.

Ważne!
Jeżeli okres ubezpieczenia w danym państwie członkowskim UE lub EFTA lub Wielkiej Brytanii jest niewystarczający, aby przyznać Ci zasiłek

macierzyński, wówczas właściwa instytucja ubezpieczeniowa uwzględni okresy ubezpieczenia z kraju, w którym byłaś zatrudniona poprzednio.

Ile wynosi zasiłek macierzyński?
Wysokość zasiłku macierzyńskiego regulują wewnętrzne przepisy prawa każdego państwa członkowskiego UE lub EFTA lub Wielkiej Brytanii. Każde państwo określa własne zasady przyznawania zasiłków, w tym uprawnienia do nich, ich wysokość i okres, przez jaki mogą być wypłacane.

Zasiłek pogrzebowy

Czy przysługuje mi zasiłek pogrzebowy, jeżeli zmarły członek mojej rodziny był ubezpieczony w państwie UE lub EFTA, a został pochowany w Wielkiej Brytanii lub jeżeli był ubezpieczony w Wielkiej Brytanii, a został pochowany na terenie UE lub EFTA?
Tak. Zasiłek pogrzebowy przysługuje Ci nawet wówczas, gdy zmarły członek Twojej rodziny został pochowany w państwie członkowskim UE lub EFTA lub w Wielkiej Brytanii i jest to kraj inny niż kraj, w którym był ubezpieczony. Zasiłek przysługuje niezależnie od tego, w którym kraju UE, EFTA byłeś ubezpieczony lub czy byłeś ubezpieczony w Wielkiej Brytanii.

Co do zasady zasiłek pogrzebowy wypłaci instytucja ubezpieczeniowa, w której zmarły był ubezpieczony. Jeżeli zmarły był emerytem, to zasiłek pogrzebowy wypłaci instytucja, która wypłacała emeryturę.

W której instytucji ubezpieczeniowej powinienem złożyć wniosek o zasiłek pogrzebowy, jeżeli przebywam i jestem ubezpieczony w państwie członkowskim UE lub EFTA lub w Wielkiej Brytanii i jest to państwo inne niż państwo, w którym mieszkał zmarły członek mojej rodziny?
Jeśli mieszkasz lub przebywasz w państwie członkowskim UE lub EFTA lub w Wielkiej Brytanii i jest to państwo inne niż państwo UE, EFTA lub Wielka Brytania, w którym mieszkał zmarły członek Twojej rodziny, złóż wniosek o zasiłek pogrzebowy:

- bezpośrednio do właściwej instytucji ubezpieczeniowej, w której był ubezpieczony zmarły;
- za pośrednictwem instytucji ubezpieczeniowej kraju, w którym mieszkasz lub przebywasz; instytucja ta przekaże wniosek do właściwej instytucji ubezpieczeniowej, a pracownik tej instytucji wypełni na Twoją prośbę dokument elektroniczny SED M030 – wniosek o przyznanie świadczeń z tytułu śmierci. Do wniosku dołącz dokumenty wymagane przez właściwą instytucję, która wypłaci zasiłek (np. akt zgonu, rachunki za poniesione koszty pogrzebu, dokument potwierdzający pokrewieństwo ze zmarłym).

Czy dokumenty załączone do wniosku o zasiłek muszę przetłumaczyć na język urzędowy kraju, którego instytucja wypłaca zasiłek pogrzebowy?
Nie. Dokumenty, które są sporządzone w jednym z języków urzędowych UE lub EFTA lub języku urzędowym Wielkiej Brytanii, nie muszą być tłumaczone na język urzędowy instytucji wypłacającej zasiłek pogrzebowy.

Czy otrzymam zasiłek pogrzebowy na moje konto bankowe, jeśli mieszkam w państwie członkowskim UE lub EFTA lub w Wielkiej Brytanii i jest to państwo inne niż państwo UE, EFTA lub Wielka Brytania, w którym mieszkał zmarły członek mojej rodziny?
Tak. Właściwa instytucja ubezpieczeniowa wypłaci zasiłek pogrzebowy na wskazane przez Ciebie we wniosku konto bankowe w dowolnym państwie członkowskim UE lub EFTA lub w Wielkiej Brytanii.

Podstawa prawna

- Ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2025 r. poz. 350, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U. z 2025 r. poz. 501, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz.U. z 2025 r. poz. 1644, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE L 166 z 30 kwietnia 2004 r., s. 1, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczące wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE L 284 z 30 października 2009 r., s. 1, z późn. zm.).
- Umowa o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej i Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej (Dz. Urz. UE C 384 I z 12 listopada 2019 r.).
- Umowa o handlu i współpracy między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej, z jednej strony, a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z drugiej strony (Dz. Urz. UE L 444 z 31 grudnia 2020 r.).

Świadczenia rodzinne

Informacje ogólne

Obecnie (po opuszczeniu UE przez Wielką Brytanię) świadczenia rodzinne dla Polaków w Wielkiej Brytanii zależą przede wszystkim od:

- statusu imigracyjnego (*settled* lub *pre-settled status*) danej osoby,
- momentu, w którym zamieszkała ona w Wielkiej Brytanii.

Obywatele państw członkowskich UE, EFTA przebywający w Wielkiej Brytanii, którzy uzyskali status osiedleńca lub wstępnego osiedleńca w ramach programu osiedleńczego EUSS (*EU Settlement Scheme*), zachowują prawo do większości świadczeń rodzinnych (zasiłek na dziecko, ulgi podatkowe).

Natomiast osoby, które przybyły do Wielkiej Brytanii po 31 grudnia 2020 r., zazwyczaj podlegają ograniczeniu imigracyjnemu NRPF (*No Recourse to Public Funds*). Oznacza to, że nie mają prawa korzystać z brytyjskich środków publicznych, w tym z brytyjskich świadczeń rodzinnych.

Koordynacja świadczeń między Wielką Brytanią a państwami członkowskimi UE, EFTA obowiązuje w przypadku osób objętych umową o wystąpieniu.

Kluczowe aspekty świadczeń rodzinnych po opuszczeniu UE przez Wielką Brytanię:

1) program osiedleńczy EUSS: jeśli Ty lub członek Twojej rodziny zamieszkaliście w Wielkiej Brytanii przed 31 grudnia 2020 r., nadal możecie się ubiegać o status osiedleńca lub wstępnego osiedleńca i dostęp do świadczeń;
2) członkowie rodziny: uprawnieni członkowie rodziny (małżonkowie, partnerzy cywilni, dzieci poniżej 21 roku życia, krewni pozostający na utrzymaniu) mogą dołączyć do obywateli UE, EFTA przebywających w Wielkiej Brytanii, jeśli relacja istniała przed 31 grudnia 2020 r.;
3) prawa dla nowo przybyłych: obywatele UE, EFTA, którzy przybyli do Wielkiej Brytanii po 2020 r. na podstawie nowych przepisów imigracyjnych, zazwyczaj nie mogą ubiegać się o środki publiczne (NRPF);
4) koordynacja świadczeń: w przypadku osób objętych umową o wystąpieniu z UE przepisy nadal pozwalają na koordynację; oznacza to, że osoby te mogą ubiegać się o świadczenia rodzinne w dowolnym kraju UE, EFTA, w którym pracowały (lub w których pracowali ich partnerzy), a organy będą wymieniać się informacjami;
5) dokumentacja: członkowie rodziny spoza Wielkiej Brytanii muszą mieć zezwolenie rodzinne lub status EUSS.

Czy wszystkie państwa członkowskie UE, EFTA przyznają świadczenia dla rodzin?
Tak, wszystkie państwa członkowskie UE, EFTA przyznają świadczenia dla rodzin. Jednak charakter i wysokość tych świadczeń są bardzo zróżnicowane.

Dlatego musisz dowiedzieć się bezpośrednio w instytucji państwa, w którym mieszkasz, który kraj powinien wypłacić Ci świadczenia rodzinne i jakie warunki musisz spełnić.

Pracowałem przez 3 lata w Polsce, ale od miesiąca mieszkam i pracuję oraz podlegam ubezpieczeniom społecznym w Wielkiej Brytanii. Czy instytucja, która wypłaca świadczenia rodzinne, uwzględni moje zatrudnienie w Polsce?
Tak, instytucja, która wypłaca świadczenia dla rodzin, uwzględni Twoje zatrudnienie w Polsce.

Świadczenia rodzinne przysługujące, gdy osoba uprawniona i jej rodzina mieszkają w Wielkiej Brytanii, ale są obywatelami polskimi, a nie brytyjskimi

Czy instytucja brytyjska wypłaci mi świadczenia rodzinne, jeśli nie jestem obywatelem tego kraju?
Tak, jeśli spełniasz kryteria wskazane w brytyjskim ustawodawstwie, otrzymasz świadczenia rodzinne, mimo że nie jesteś obywatelem tego państwa.

W jakiej wysokości otrzymam brytyjskie świadczenia rodzinne?
Otrzymasz świadczenia rodzinne w takiej samej wysokości i na takich samych prawach jak obywatele brytyjscy.

Świadczenia rodzinne przysługujące z więcej niż jednego państwa członkowskiego UE, EFTA lub z państwa członkowskiego UE, EFTA i z Wielkiej Brytanii

Która instytucja wypłaci mi świadczenia rodzinne, jeżeli przysługują mi one z więcej niż jednego państwa członkowskiego UE, EFTA lub z państwa członkowskiego UE, EFTA i z Wielkiej Brytanii?
To, która instytucja wypłaci Ci świadczenie, zależy od tzw. zasady pierwszeństwa:

1. W pierwszej kolejności świadczenia wypłaci państwo członkowskie UE, EFTA, w którym nabyłeś prawo do świadczenia z tytułu pracy lub działalności gospodarczej.
2. W drugiej kolejności świadczenia wypłaci państwo, w którym nabyłeś prawo do świadczenia z tytułu otrzymywania emerytury lub renty.
3. W trzeciej kolejności świadczenia wypłaci państwo, w którym nabyłeś prawo do świadczenia z tytułu mieszkania w tym kraju.

Która instytucja wypłaci świadczenia rodzinne, jeżeli ja mieszkam i pracuję w Polsce, moja żona mieszka i prowadzi działalność gospodarczą w Hiszpanii, a dziecko mieszka z moją mamą, która pobiera emeryturę w Wielkiej Brytanii?
W takiej sytuacji świadczenie wypłaci instytucja kraju, w którym mieszka dziecko, o ile spełniacie warunki wymagane w tym kraju. Jeżeli ich nie spełniacie, świadczenia rodzinne może wypłacić Polska (państwo, w którym mieszkasz i pracujesz) albo Hiszpania (państwo, w którym mieszka i prowadzi działalność Twoja żona).

Ta sama zasada obowiązuje, jeżeli członkowie rodziny:
- jednocześnie otrzymują emeryturę lub rentę z kilku państw członkowskich UE, EFTA lub z państwa członkowskiego UE, EFTA i z Wielkiej Brytanii,
- mieszkają w różnych państwach członkowskich UE, EFTA lub w państwie członkowskim UE, EFTA i w Wielkiej Brytanii.

Czy otrzymam wyrównanie świadczeń, jeżeli członkowie mojej rodziny spełniają warunki do otrzymywania świadczeń rodzinnych w kilku państwach członkowskich UE, EFTA lub w państwie członkowskim UE, EFTA i w Wielkiej Brytanii?
Tak, jeżeli rodzinie przysługują świadczenia rodzinne w kraju z niższym świadczeniem, może ona liczyć na wyrównanie tych świadczeń przez kraj z wyższym świadczeniem. Wyrównanie wypłaci osobie uprawnionej ten kraj, w którym świadczenie rodzinne jest wyższe.

Ważne!
Rodzina osoby uprawnionej jest traktowana tak, jakby mieszkała w kraju, w którym przysługuje jej najwyższe świadczenie. Jeśli zmieniasz miejsce zamieszkania, miejsce zatrudnienia lub zaczynasz bądź przestajesz pobierać świadczenie (np. dla bezrobotnych, emeryturę, rentę), poinformuj o tym instytucję, w której pobierasz świadczenie lub się o nie starasz.

Świadczenia rodzinne przysługujące w sytuacji, gdy osoba uprawniona jest delegowana do pracy w Wielkiej Brytanii

Która instytucja wypłaci świadczenia rodzinne, jeżeli członek mojej rodziny jest delegowany z Polski do pracy w Wielkiej Brytanii?
Świadczenia rodzinne wypłaci ZUS, czyli instytucja państwa, z którego pracownik jest delegowany.

Ważne!
Stosowanie tej zasady zależy od okoliczności danego przypadku. Zgłoś się do ZUS, jeśli masz jakiekolwiek wątpliwości.

Więcej informacji znajdziesz na stronach Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej:

- www.gov.pl/web/rodzina/co-robimy-wsparcie-dla-rodzin-z-dziecmi,
- www.gov.pl/web/rodzina/dsz-koordynacja-systemow-zabezpieczenia-spolecznego.

Podstawa prawna

- Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2023 r. poz. 390).
- Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz.U. z 2024 r. poz. 1576).
- Ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz.U. z 2020 r. poz. 1297).
- Ustawa z dnia 17 listopada 2021 r. o rodzinnym kapitale opiekuńczym (Dz.U. z 2023 r. poz. 883).
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE L 166 z 30 kwietnia 2004 r., s. 1, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczące wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE L 284 z 30 października 2009 r., s. 1, z późn. zm.).

Świadczenia zdrowotne na podstawie przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego

Zasady leczenia w innym państwie członkowskim UE, EFTA lub w Wielkiej Brytanii, jeżeli jesteś ubezpieczony lub uprawniony na mocy polskiego ustawodawstwa

Czy mam prawo do leczenia w innym państwie członkowskim UE, EFTA lub w Wielkiej Brytanii?
Tak, możesz skorzystać z leczenia w innym państwie członkowskim UE, EFTA lub w Wielkiej Brytanii na podstawie unijnego dokumentu uprawniającego. Rodzaj dokumentu właściwego w danej sytuacji zależy od charakteru Twojego pobytu i trybu leczenia, czyli od tego, czy:

- Twój wyjazd jest związany z pobytem turystycznym, wizytą u rodziny bądź podjęciem nauki lub studiów;
- przeprowadzasz się tam na stałe;
- będziesz wykonywać pracę jako pracownik delegowany lub samodelegowany;
- chcesz skorzystać z leczenia planowanego.

Dokumenty unijne omawiamy w kolejnych punktach.

Czy mogę korzystać z leczenia, jeśli przebywam tymczasowo w innym państwie członkowskim UE, EFTA lub w Wielkiej Brytanii?
Tak, jeśli jesteś uprawniony do świadczeń w Polsce i przebywasz tymczasowo w innym państwie członkowskim UE, EFTA lub w Wielkiej Brytanii, możesz korzystać z leczenia. Leczenie musi być jednak uznane za niezbędne z medycznego punktu widzenia. Musisz także okazać dokument, który uprawnia do takiego leczenia. Jest nim europejska karta ubezpieczenia zdrowotnego (EKUZ).

Ważne!
Nie istnieje wykaz świadczeń zdrowotnych, które są niezbędne z medycznego punktu widzenia. O tym, które świadczenie może być uznane za niezbędne, decyduje lekarz w kraju pobytu.

Czy moje leczenie na podstawie EKUZ podczas pobytu w innym państwie członkowskim UE, EFTA lub w Wielkiej Brytanii jest bezpłatne?
Masz prawo do leczenia na takich samych zasadach, na jakich korzystają z niego osoby ubezpieczone w kraju Twojego pobytu. Oznacza to, że jeżeli

obowiązują lub będą obowiązywać tam koszty współpłacenia (tzn. pacjenci ponoszą część kosztów np. wizyty u lekarza, pobytu w szpitalu lub wezwania karetki), to jako polski ubezpieczony również będziesz musiał pokryć te koszty. Jeśli zachorujesz lub będziesz mieć wypadek podczas pobytu w innym państwie członkowskim UE, EFTA lub w Wielkiej Brytanii, Twoje leczenie będzie bezpłatne w takim zakresie, w jakim jest ono bezpłatne dla osób ubezpieczonych w danym państwie.

Ważne!
Na takich samych zasadach mogą korzystać z leczenia członkowie Twojej rodziny, których zgłosiłeś do ubezpieczenia zdrowotnego. Pamiętaj, aby każdy z nich miał własną EKUZ lub certyfikat tymczasowo zastępujący EKUZ.

Jaki dokument muszę okazać, aby skorzystać z niezbędnego leczenia podczas pobytu w innym państwie członkowskim UE, EFTA lub w Wielkiej Brytanii?
Abyś mógł skorzystać z leczenia podczas pobytu w innym państwie członkowskim UE, EFTA lub w Wielkiej Brytanii, musisz okazać unijny dokument uprawniający, tzn. europejską kartę ubezpieczenia zdrowotnego (EKUZ). Jeśli nie masz EKUZ, możesz zawnioskować o certyfikat tymczasowo zastępujący EKUZ. Jeśli nie masz żadnego z tych dokumentów, będziesz musiał zapłacić za leczenie.

Czy otrzymam zwrot kosztów leczenia w innym państwie członkowskim UE, EFTA lub w Wielkiej Brytanii?
Możesz wystąpić o refundację kosztów niezbędnego leczenia w innym państwie członkowskim UE, EFTA lub w Wielkiej Brytanii. Do wniosku o refundację powinieneś załączyć rachunek za leczenie oraz potwierdzenie jego zapłaty. Szczegółowe informacje na ten temat znajdziesz na stronie www.nfz.gov.pl w zakładce dotyczącej zwrotu kosztów leczenia w państwach UE/EFTA.

Refundacja kosztów leczenia może być częściowa lub całkowita. Na wysokość tej kwoty mogą wpłynąć np. koszty współpłacenia, które obowiązują w danym państwie członkowskim.

Ważne!
Refundacja kosztów leczenia nie przysługuje, jeśli skorzystałeś ze świadczeń w kraju, w którym mieszkasz.

Ważne!
W państwach UE lub Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG) istnieje również odrębny system umożliwiający zwrot kosztów leczenia, który wynika z przepisów tzw. dyrektywy transgranicznej. Zasady zwrotu kosztów są opisane na stronie www.nfz.gov.pl w zakładce dotyczącej świadczeń udzielanych w ramach transgranicznej opieki.

Czy muszę płacić za dokumenty, które potwierdzają moje prawo do leczenia?
Nie, Narodowy Fundusz Zdrowia (NFZ) wydaje je bezpłatnie.

Co to jest „prawo do pełnego zakresu świadczeń" w państwie, w którym mieszkam?
Prawo do pełnego zakresu świadczeń uprawnia Cię do leczenia na takich samych zasadach, na jakich korzystają z niego osoby ubezpieczone w danym państwie. W przypadku prawa do pełnego zakresu świadczeń nie jest analizowane to, czy dane świadczenie było niezbędne, biorąc pod uwagę Twój czas pobytu i stan zdrowia. Jeżeli przeprowadzasz się do innego państwa członkowskiego, prawo do pełnego zakresu świadczeń możesz uzyskać na podstawie dokumentu S1 (lub jego elektronicznego odpowiednika S072). Dokument ten jest przesyłany elektronicznie bezpośrednio do instytucji wskazanej przez wnioskodawcę we wniosku. Wnioskodawca dostaje informację z właściwego oddziału wojewódzkiego NFZ o tym, że dokument został przesłany do wskazanej instytucji oraz że musi się skontaktować z tą instytucją, aby dopełnić obowiązku rejestracji. Dokument S1 jest wydawany wyłącznie na żądanie osoby zainteresowanej. Niektóre kraje wymagają formy papierowej (S1) do celów imigracyjnych.

Czy mogę skorzystać z bezpłatnego transportu medycznego do Polski?
Nie, przepisy o koordynacji nie przewidują możliwości transportu międzynarodowego. Aby uniknąć obciążenia takimi kosztami, wykup przed wyjazdem dodatkowe prywatne ubezpieczenie zdrowotne.
NFZ może pokryć koszty Twojego transportu sanitarnego do miejsca dalszego leczenia w kraju w ramach tzw. transportu ekonomicznego. Gdy przewidywany koszt Twojego dalszego leczenia za granicą będzie wyższy niż łączny koszt przewidywanego leczenia w Polsce oraz transportu, NFZ może zgodzić się na pokrycie kosztów transportu medycznego do Polski. Aby otrzymać taką zgodę, złóż wniosek we właściwym oddziale wojewódzkim NFZ. Musisz uzyskać tę decyzję, zanim skorzystasz z transportu. Więcej informacji na ten temat znajdziesz na stronie www.nfz.gov.pl w zakładce dotyczącej transportu transgranicznego w obszarze państw UE/EFTA.

Ważne!
NFZ nie pokrywa kosztów transportu osoby zmarłej do Polski.

Czy po brexicie mogę korzystać z leczenia na terenie Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej?
Tak, nadal możesz korzystać z leczenia na podstawie dokumentów wydanych zgodnie z przepisami o koordynacji, czyli EKUZ, certyfikatu tymczasowo zastępującego EKUZ, S1/S072, S2 i DA1/DA002.

Europejska karta ubezpieczenia zdrowotnego (EKUZ)

Co to jest EKUZ i w jakim celu jest wydawana?
EKUZ – czyli europejska karta ubezpieczenia zdrowotnego – uprawnia do korzystania z nieplanowanego i niezbędnego leczenia podczas pobytu poza krajem, w którym jesteś ubezpieczony – w innym państwie członkowskim UE, EFTA lub w Wielkiej Brytanii. Dzięki EKUZ możesz korzystać z leczenia w ramach publicznego systemu opieki medycznej w państwie swojego pobytu. EKUZ musisz okazać bezpośrednio w placówce medycznej, która Cię leczy.

Ważne!
Instytucje zdrowotne w niektórych państwach wymagają, by wraz z kartą okazać im dokument tożsamości (dowód osobisty lub paszport).

Kto powinien wyrobić sobie EKUZ?
EKUZ powinna wyrobić sobie każda osoba uprawniona do świadczeń, która planuje wyjazd do innego państwa członkowskiego UE, EFTA lub do Wielkiej Brytanii. Dotyczy to także członków rodziny zgłoszonych przez Ciebie do ubezpieczenia zdrowotnego – każdy musi mieć swoją indywidualną kartę.

Ważne!
Jeśli wnioskujesz o EKUZ w związku z wyjazdem do pracy, powinieneś załączyć do wniosku odpowiedni dokument potwierdzający właściwość polskiego ustawodawstwa w okresie planowanego wyjazdu. Więcej informacji na ten temat znajdziesz na stronie www.nfz.gov.pl w zakładce dotyczącej pracy w państwach członkowskich UE/EFTA.

Czy w ramach EKUZ mogę skorzystać z chemioterapii, tlenoterapii lub dializy?
Tak, jednak niektóre niezbędne dla Ciebie świadczenia będziesz musiał jeszcze przed wyjazdem uzgodnić z placówką służby zdrowia w miejscu, w którym planujesz pobyt. Dotyczy to świadczeń, które mogą być udzielone jedynie w wyspecjalizowanych placówkach medycznych lub z udziałem wyspecjalizowanego personelu lub sprzętu, np.:

- dializy nerek,
- tlenoterapii,
- specjalnego leczenia astmy,
- chemioterapii,
- echokardiografii w przypadku przewlekłych chorób autoimmunologicznych.

Czy nadal mogę korzystać z rzeczowych świadczeń zdrowotnych na podstawie EKUZ, jeśli zatrudniłem się w innym państwie członkowskim UE, EFTA lub w Wielkiej Brytanii?
Nie, EKUZ wydana przez NFZ traci ważność, gdy zaczniesz pracę w innym państwie członkowskim UE, EFTA lub w Wielkiej Brytanii – najemną lub

na własny rachunek. Powinieneś wówczas ubezpieczyć się w kraju, w którym pracujesz, i tam uzyskać EKUZ na wyjazdy zagraniczne.

Prawo do świadczeń w przypadku zmiany miejsca zamieszkania

Czy będę mógł korzystać z pełnego zakresu świadczeń, jeżeli przeprowadzę się do innego państwa członkowskiego UE, EFTA lub do Wielkiej Brytanii, ale pozostanę ubezpieczony w Polsce?
Tak, jeśli nadal jesteś ubezpieczony w Polsce i nie masz własnego tytułu do ubezpieczenia w miejscu zamieszkania, to możesz uzyskać prawo do pełnego zakresu świadczeń w tym państwie na koszt NFZ. Musisz jednak wcześniej uzyskać odpowiedni dokument uprawniający, tj. dokument S1 lub jego odpowiednik w wersji elektronicznej – S072.

Jaki dokument uprawnia mnie do pełnego zakresu świadczeń w kraju, w którym mieszkam?
Aby mieć dostęp do pełnego zakresu świadczeń, musisz uzyskać dokument S1 lub jego odpowiednik w wersji elektronicznej – S072, a następnie zarejestrować go w państwie zamieszkania. Dokument S1/S072 wydaje instytucja ubezpieczeniowa kraju, w którym jesteś ubezpieczony – w Polsce jest to oddział wojewódzki NFZ właściwy ze względu na ostatnie miejsce zamieszkania lub zgłoszenia do ubezpieczenia zdrowotnego. Ponieważ wymiana danych między instytucjami UE odbywa się elektronicznie, aktualnie wydawane są elektroniczne dokumenty S072, które oddział wojewódzki NFZ wysyła bezpośrednio do instytucji w państwie zamieszkania w celu rejestracji.

Kto może otrzymać dokument S1/S072?
Możesz otrzymać dokument S1/S072, jeśli jesteś osobą uprawnioną w Polsce do świadczeń opieki zdrowotnej. Mogą go także dostać członkowie Twojej rodziny, którzy mieszkają w innym państwie członkowskim UE, EFTA lub w Wielkiej Brytanii. Dokument możesz otrzymać również wtedy, gdy jesteś pracownikiem delegowanym lub przenosisz działalność gospodarczą do innego państwa członkowskiego UE, EFTA lub do Wielkiej Brytanii, a Twój okres oddelegowania wynosi co najmniej rok.

Co muszę zrobić, żeby otrzymać dokument S1/S072 w Polsce?
Aby otrzymać dokument S1/S072, formalnie zgłoś zmianę miejsca zamieszkania u płatnika składek (np. u pracodawcy lub w ZUS, jeśli jesteś emerytem). Następnie złóż wniosek do oddziału wojewódzkiego NFZ. Szczegółowe informacje znajdziesz na stronie www.nfz.gov.pl w zakładkach dotyczących zamieszkania w innym państwie UE/EFTA oraz pracy w państwach UE/EFTA.

Ważne!
Jeśli wnioskujesz o S1/S072 w związku z pracą, koniecznie dołącz do wniosku zaświadczenie A1 lub informację od pracodawcy. Dokument A1 powinieneś załączyć także wówczas, gdy po zmianie państwa zamieszkania będziesz tam wykonywał pracę zdalną dla polskiego pracodawcy.

Leczenie skutków wypadku przy pracy lub choroby zawodowej

Jaki dokument uprawnia mnie do leczenia skutków wypadku przy pracy lub choroby zawodowej w innym państwie członkowskim UE, EFTA lub w Wielkiej Brytanii?
Do świadczeń związanych z leczeniem skutków wypadku przy pracy lub choroby zawodowej uprawnia Cię dokument DA1/DA002.

Dokument DA1/DA002 wystawia instytucja ubezpieczenia wypadkowego w kraju, w którym jesteś ubezpieczony. W Polsce robi to oddział wojewódzki NFZ właściwy ze względu na miejsce zamieszkania lub zgłoszenia do ubezpieczenia. Wzór wniosku o dokument DA1/DA002 znajdziesz na stronie www.nfz.gov.pl w zakładce dokumenty do pobrania.

Leczenie planowane

Co to jest leczenie planowane?
Leczenie planowane to ściśle określony zakres świadczeń opieki zdrowotnej, który jest celem wyjazdu do innego państwa członkowskiego UE, EFTA lub do Wielkiej Brytanii.

W jaki sposób mogę skorzystać z leczenia planowanego w innym państwie członkowskim UE, EFTA lub Wielkiej Brytanii?
Zgodnie z przepisami o koordynacji leczenie planowane wymaga zgody instytucji, w której jesteś ubezpieczony. W Polsce taką zgodę w formie decyzji administracyjnej wydaje prezes NFZ, na wspólny wniosek pacjenta i lekarza ubezpieczenia zdrowotnego, po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego w sprawie wniosku.

Kiedy NFZ może wyrazić zgodę na leczenie planowane?
NFZ może wyrazić zgodę na leczenie planowane w przypadku świadczenia gwarantowanego, którego nie można zrealizować w Polsce w terminie uzasadnionym z medycznego punktu widzenia. Powinien przy tym uwzględnić Twój stan zdrowia oraz prawdopodobny przebieg choroby. W momencie składania wniosku powinieneś być wpisany na listę oczekujących na dane świadczenie.

Gdy uzyskasz zgodę na leczenie, NFZ wyda dokument S2, który uprawnia do leczenia za granicą. Przed jego rozpoczęciem będziesz musiał przekazać

dokument S2 placówce zagranicznej. Leczenie musi zostać przeprowadzone w placówce, która działa w państwie UE, EFTA lub w Wielkiej Brytanii w ramach powszechnego systemu opieki zdrowotnej. Będziesz leczony zgodnie z przepisami tego państwa, dlatego może się zdarzyć, że będziesz musiał pokryć koszty współpłacenia.

Szczegółowe informacje znajdziesz na stronie www.nfz.gov.pl w zakładce dotyczącej zgody na podstawie przepisów o koordynacji.

Ważne!
Jeżeli chcesz się udać na leczenie za granicę w placówce prywatnej albo jeżeli nie jesteś zapisany na listę oczekujących, sprawdź na stronie www.nfz.gov.pl, kiedy jeszcze możesz się ubiegać o zgodę na leczenie planowane.

Zasady leczenia w Polsce, jeżeli jesteś ubezpieczony w innym państwie członkowskim UE, EFTA lub w Wielkiej Brytanii

Czy mogę skorzystać z leczenia w Polsce, jeżeli jestem ubezpieczony w innym państwie UE, EFTA lub w Wielkiej Brytanii?
Tak, możesz skorzystać z leczenia w Polsce na podstawie odpowiedniego unijnego dokumentu uprawniającego. To, jaki dokument jest właściwy w danej sytuacji, zależy od charakteru Twojego pobytu i trybu leczenia, a więc od tego, czy:

- przebywasz w Polsce czasowo w związku z przyjazdem turystycznym, wizytą u rodziny, podjęciem nauki lub studiów bądź pracą,
- mieszkasz w Polsce lub przeniosłeś tu aktywność zawodową,
- przyjechałeś na leczenie planowane.

Więcej informacji znajdziesz na stronie www.nfz.gov.pl w zakładce dotyczącej leczenia w Polsce i ubezpieczenia w innych państwach UE/EFTA.

Jakie muszę mieć dokumenty?
Rodzaj dokumentu, jaki musisz mieć, zależy od tego, jaki jest cel Twojego przyjazdu do Polski:

- europejska karta ubezpieczenia zdrowotnego (EKUZ) – jeśli przebywasz czasowo,
- dokument S072 – jeśli mieszkasz w Polsce lub przeniosłeś tu aktywność zawodową,
- dokument S2 – jeśli przyjechałeś na leczenie planowane.

Jeśli przebywasz w Polsce czasowo, ale nie zabrałeś ze sobą EKUZ, możesz okazać lekarzowi certyfikat tymczasowo zastępujący EKUZ. Na Twój wniosek przyśle Ci go instytucja, w której jesteś ubezpieczony.

Co powinienem zrobić, jeśli jestem ubezpieczony w innym państwie członkowskim UE, EFTA lub w Wielkiej Brytanii i przeprowadzam się do Polski?
W takim przypadku poproś instytucję, w której jesteś ubezpieczony, o wydanie dokumentu S1. Następnie zarejestruj ten dokument w oddziale wojewódzkim NFZ zgodnym z miejscem Twojego zamieszkania w Polsce. Aby to zrobić, złóż oświadczenie dotyczące rejestracji osoby uprawnionej. Tak samo postąp w przypadku członka Twojej rodziny.

Po zarejestrowaniu dokumentu oddział wojewódzki NFZ wyda Ci poświadczenie, które potwierdzi Twoje prawo do pełnego zakresu świadczeń medycznych w Polsce. Jeżeli instytucja zamiast dokumentu S1 wyda i prześle bezpośrednio do oddziału wojewódzkiego NFZ jego elektroniczny odpowiednik, S072, oddział wojewódzki NFZ skontaktuje się z Tobą, aby dokończyć rejestrację.

Ważne!
Sam dokument S1 nie uprawnia Cię do świadczeń medycznych. Dopiero jego rejestracja i otrzymane poświadczenie dają Ci takie prawo.

Co powinienem zrobić, jeśli na podstawie dokumentu DA1 chcę leczyć skutki wypadku przy pracy lub choroby zawodowej w Polsce?
Jeśli mieszkasz w Polsce i otrzymałeś dokument DA1 z adnotacją „w celu zamieszkania", zarejestruj go w oddziale wojewódzkim NFZ zgodnym z miejscem Twojego zamieszkania. Otrzymasz wówczas poświadczenie rejestracji dokumentu DA1. Okazuj je w placówce medycznej zawsze, gdy chcesz skorzystać w Polsce z leczenia w związku z wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową. Brytyjska instytucja ubezpieczeniowa może również wysłać bezpośrednio do oddziału wojewódzkiego NFZ elektroniczny odpowiednik dokumentu DA1, czyli DA002.

Jeśli nie mieszkasz w Polsce i otrzymałeś dokument DA1 z adnotacją „w celu leczenia", okazuj go w placówce za każdym razem, gdy chcesz skorzystać z leczenia skutków wypadku przy pracy lub choroby zawodowej. Konieczne może być również okazanie zaświadczenia lub dokumentacji, która wskaże zakres niezbędnego leczenia.

Co powinienem zrobić, aby skorzystać z leczenia planowanego w Polsce, jeśli jestem ubezpieczony w innym państwie członkowskim UE, EFTA lub w Wielkiej Brytanii?
Jeśli jesteś ubezpieczony w innym państwie członkowskim UE, EFTA lub w Wielkiej Brytanii i chcesz skorzystać z leczenia planowanego w Polsce, musisz:

- wystąpić o dokument S2 w instytucji kraju, w którym jesteś ubezpieczony;
- uzgodnić termin oraz warunki planowanego leczenia z polską placówką, która ma zawartą umowę z NFZ;
- złożyć kopię formularza S2 w oddziale wojewódzkim NFZ właściwym ze względu na siedzibę placówki leczniczej.

Jeśli nie okażesz dokumentu S2, będziesz musiał zapłacić za leczenie.

Ważne!
Jeżeli chcesz skorzystać z leczenia w Polsce poza powszechnym systemem ubezpieczenia zdrowotnego (np. w placówce prywatnej), sprawdź zasady zwrotu kosztów w krajowym punkcie kontaktowym w kraju, w którym jesteś ubezpieczony. Listę krajowych punktów kontaktowych we wszystkich państwach członkowskich UE/EFTA znajdziesz na stronie www.nfz.gov.pl w zakładce świadczenia udzielane w ramach KPK.

Czy mimo brexitu nadal mogę skorzystać z leczenia w Polsce na podstawie brytyjskich dokumentów uprawniających?
Tak, nadal możesz korzystać z leczenia na podstawie dokumentów wydanych zgodnie z przepisami o koordynacji, czyli EKUZ, certyfikatu tymczasowo zastępującego EKUZ, S1/S072, S2 i DA1/DA002. Jednocześnie polscy ubezpieczeni mogą korzystać z takich dokumentów w Wielkiej Brytanii.

Podstawa prawna

- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE L 166 z 30 kwietnia 2004 r., s. 1, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczące wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE L 284 z 30 października 2009 r., s. 1, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 3 września 2020 r. w sprawie wykazu świadczeń opieki zdrowotnej wymagających uprzedniej zgody Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia (Dz.U. poz. 1556).
- Umowa o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej i Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej (Dz. Urz. UE C 384 I z 12 listopada 2019 r.).
- Umowa o handlu i współpracy między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej, z jednej strony, a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, z drugiej strony (Dz. Urz. UE L 444 z 31 grudnia 2020 r.).

Świadczenia dla bezrobotnych

Czy po wyjściu Wielkiej Brytanii z UE mogę ubiegać się o przyznanie prawa do zasiłku dla bezrobotnych w Polsce na dotychczasowych zasadach?
Możesz, o ile byłeś osobą ubezpieczoną i zatrudnioną w Wielkiej Brytanii 31 grudnia 2020 r. Wówczas zastosowanie ma umowa o wystąpieniu.

Nie możesz, jeśli 31 grudnia 2020 r. nie pracowałeś ani nie byłeś ubezpieczony na wypadek bezrobocia w Wielkiej Brytanii. W takim przypadku zastosowanie ma umowa o handlu i współpracy. Twój okres pracy w Wielkiej Brytanii będzie mógł być uwzględniony przy podejmowaniu decyzji o przyznaniu Ci zasiłku dla bezrobotnych w Polsce wyłącznie wtedy, gdy Twój ostatni okres pracy przypadał w Polsce.

Czy mam prawo do transferu brytyjskiego zasiłku dla bezrobotnych do Polski?
Tak, masz takie prawo, o ile 31 grudnia 2020 r. byłeś osobą ubezpieczoną i zatrudnioną w Wielkiej Brytanii. Wówczas zastosowanie ma umowa o wystąpieniu oraz obowiązują dotychczasowe warunki i przepisy.

Nie masz takiego prawa, jeśli 31 grudnia 2020 r. nie byłeś osobą ubezpieczoną i zatrudnioną w Wielkiej Brytanii. Wówczas zastosowanie będzie miała umowa o handlu i współpracy, która nie przewiduje transferu zasiłku.

Załatwiaj sprawy w ZUS wygodnie

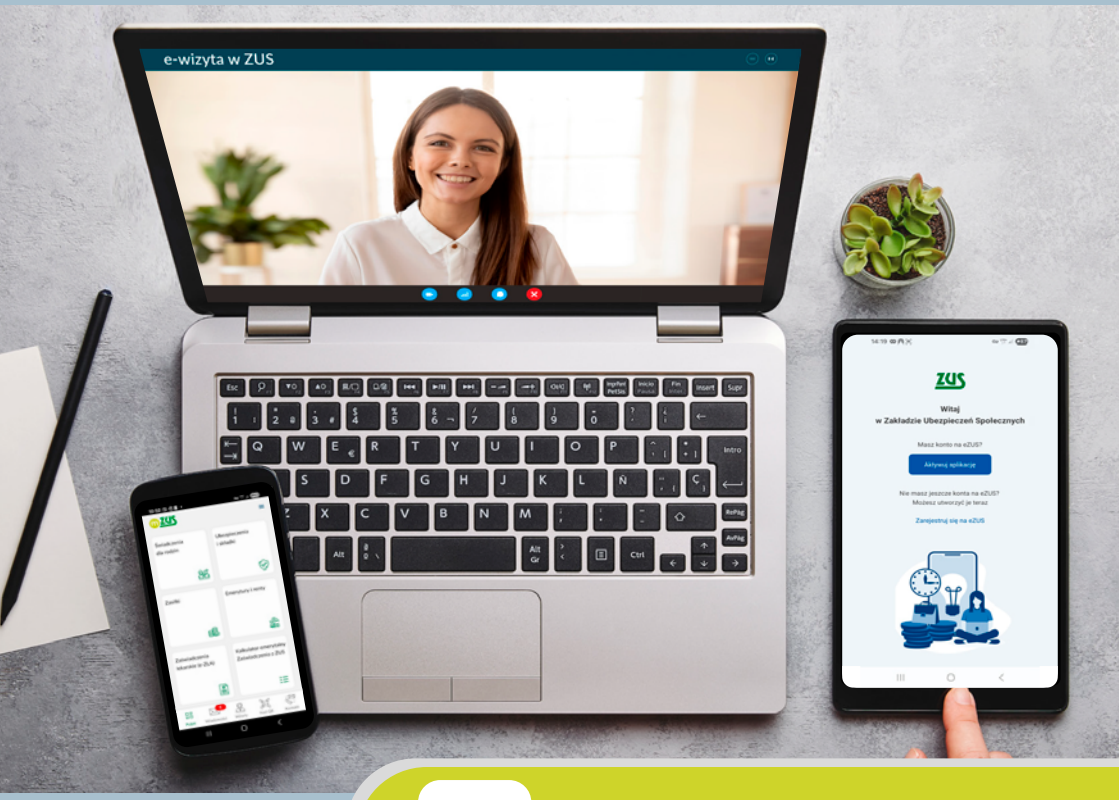

eZUS – elektroniczna obsługa spraw

mZUS – aplikacja mobilna dla klientów indywidualnych

mZUS dla Płatnika – aplikacja mobilna dla płatników składek

mZUS dla Lekarza – aplikacja mobilna dla lekarzy

ZUS | ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

Centrum Kontaktu Klientów
22 560 16 00
cot@zus.pl

Umów się na rozmowę online:
www.zus.pl/e-wizyta

Więcej informacji:
www.zus.pl